

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DOMÁCÍ NÁSILÍ – PRÁVNÍ ÚPRAVA A ČINNOST
POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY V RÁMCI VYKÁZÁNÍ**

Autor práce: Veronika Lepková, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jan Bouchal

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Janu Bouchalovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

LEPKOVÁ, V. *Domácí násilí – právní úprava a činnost Policie České republiky v rámci vykazání : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2015. 66 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jan Bouchal.

Klíčová slova: domácí násilí, vykazání, Metoda SARA DN, ochrana před domácím násilím, trestní právo, ohrožená osoba, násilná osoba

Bakalářská práce pojednává o problematice domácího násilí. V teoretické části práce jsou definovány základní pojmy s tímto tématem související, historický vývoj ochrany před domácím násilím na území naší republiky a právní aspekty ochrany před domácím násilím. V praktické části je popsán postup Policie České republiky při řešení incidentů se znaky domácího násilí, a dále je zde analyzována jedna kasuistika. V poslední kapitole práce je zpracován statistický výstup provedených vykazání na území České republiky za období let 2009 až 2014.

ABSTRACT

LEPKOVÁ, V. *Domestic Violence – Legislation and Activities of the Police of the Czech republic within the Bounds of the Expulsion : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2015. 66 p. Supervisor : JUDr. Jan Bouchal

Key words: Domestic Violence, Eviction, Diagnostic method SARA, Protection against domestic violence, Criminal law, Victim, Offender

This bachelor thesis deals with the issue of domestic violence. The theoretical part defines the basic concepts related to this topic, the historical progress of protection against domestic violence in our territory and the legal aspects of protection against domestic violence. The practical part describes proceedings of the Czech Republic Police in solving incidents with attributes of domestic violence and there is analyzed one case report as well. The last chapter of this work is focused on a statistical output of evictions made in the Czech Republic for the period 2009 to 2014.

Obsah

ÚVOD	7
1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	8
2 TEORETICKÝ ZÁKLAD PROBLEMATIKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ	10
3 HISTORICKÝ VÝVOJ	14
4 PRÁVNÍ ASPEKTY PROBLEMATIKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ	19
4.1 SPRÁVNĚPRÁVNÍ OCHRANA PŘED DOMÁCÍM NÁSILÍM.....	21
4.2 TRESTNĚPRÁVNÍ OCHRANA PŘED DOMÁCÍM NÁSILÍM.....	21
4.2.1 SKUTKOVÁ PODSTATA TRESTNÉHO ČINU TÝRÁNÍ OSOBY ŽIJÍCÍ VE SPOLEČNÉM OBYDLÍ.....	22
4.2.1 SKUTKOVÁ PODSTATA TRESTNÉHO ČINU NEBEZPEČNÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ.....	25
5 POSTUP POLICIE V PŘÍPADECH DOMÁCÍHO NÁSILÍ	27
5.1 POSTUP PŘED PŘÍJEZDEM NA MÍSTO INCIDENTU S PODEZŘENÍM NA DOMÁCÍ NÁSILÍ.....	27
5.2 POSTUP PŘI PŘÍJEZDU NA MÍSTO.....	28
5.3 VYHODNOCENÍ INCIDENTU.....	30
5.3.1 SARA DN.....	31
5.4 VYKÁZÁNÍ.....	33
5.5 POSTUP PO VYKÁZÁNÍ.....	36
5.5.1 KONTROLA VYKÁZÁNÍ.....	37
5.6 PŘED UKONČENÍM VYKÁZÁNÍ.....	38
5.7 LHŮTY VYKÁZÁNÍ DLE ZÁKONA O POLICII.....	38
5.8 DALŠÍ POVINNOSTI VYKAZUJÍCÍHO POLICISTY PŘI VYKÁZÁNÍ.....	39
6 KASUISTIKA	40
7 STATISTIKA	46
ZÁVĚR	48
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	51
SEZNAM OBRÁZKŮ A PŘÍLOH	55
PŘÍLOHY	56

ÚVOD

Domácí násilí je fenoménem, který se netýká pouze současnosti. Tento problém byl ve společnosti přítomný snad od počátku společnosti jako takové. Člověk byl vždy majetnický a měl tendenci ovládat druhé. Touha po moci a majetku se však u každého projevuje jinak. Někteří jedinci jsou schopni se plně ovládat, jiní naopak své tužby plně vnitřně podporují. I tyto lidské vlastnosti jsou jedním z faktorů, které vznik domácího násilí zapříčiňují. Existuje však mnoho dalších faktorů, jejichž důsledkem dochází ke vzniku domácího násilí, a to ať mezi životními partnery, rodinnými příslušníky nebo spolubydlícími. Mezi další činitele, kteří mohou zapříčinit vznik domácího násilí, patří například pocit nedostatečného společenského uplatnění, abúzus alkoholu nebo omamných a psychotropních látek, sexuální frustrace a další.

Ještě do doby nedávno minulé nebylo domácí násilí řešeno a bylo bráno jako přirozená součást soužití v některých rodinách. S rozvojem společnosti a jejím zájmem na ochraně základních lidských práv a svobod však došlo ke změně i v této oblasti. Postupně se tak dostalo ochraně „slabším“, kteří potřebují zvláštní ochranu, tedy zejména dětem, ženám, mentálně či fyzicky chorým či přestárlým osobám.

V současné době je již v naší republice právně ošetřena ochrana ohrožených osob před domácím násilím. Aby však byly veškeré případy, které ať již jsou nebo se pouze jeví jako domácí násilí, byly správně vyhodnocovány a řešeny, je nezbytná osvěta. Z toho důvodu je nezbytné širokou veřejnost informovat o případech domácího násilí a jeho následcích, aby tak nedocházelo k tomu, že i v dnešní době se najdou jedinci, kteří si myslí, že „domácí neshody“ patří za zavřené dveře a tam také mají zůstat. Co je ale snad nejdůležitější, je proškolení příslušníků, kteří případy domácího násilí řeší a pak zejména těch, kteří prvotně zasahují na místech, kde k takovým incidentům dochází. V těchto případech se totiž nejčastěji jedná o nově nastoupivší policisty, kteří nemají dostatečné zkušenosti. Proto je důležité vytvořit kvalitní vzdělávací programy, které budou dobře aplikovatelné do praxe.

Je totiž v zájmu každého z nás, aby se tento negativní jev podařilo ve společnosti eliminovat a dát tak všem možnost žít, alespoň z tohoto hlediska, normální život.

1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jak již z názvu bakalářské práce vyplývá, důraz je kladen nejen na teoretickou část, ve které je shrnuta a hodnocena právní úprava zabývající se domácím násilím, ale rovněž na část praktickou, která je zaměřena na postup příslušníků Policie České republiky na místech incidentů se znaky domácího násilí. V praktické části práce je navíc proveden rozbor případu domácího násilí.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit současnou právní úpravu problematiky domácího násilí a dále především zhodnotit řešení tohoto fenoménu z hlediska policejní činnosti. Zároveň je v kapitole s názvem Postup Policie České republiky v případech domácího násilí shrnuta metodika postupu „krok za krokem“ z hlediska policejní praxe. V rámci své práce jsou předloženy návrhy na způsob proškolení policistů a osvěty mezi veřejností. Zároveň jsou předloženy statistiky počtu vykázaní uskutečněných za období let 2009 až 2014.

Pro dosažení vytyčených cílů je nezbytné stanovení vhodných metod, které jsou v průběhu zpracování bakalářské práce využívány. Vzhledem k tomu, že téma bakalářské práce spadá do oblasti společenských věd, je zde využívána metodologie, která je typická pro tento obor, tedy používání metody kvantitativní a kvalitativní. Metody kvantitativní dávají objektivní pohled na problém a přináší odpovědi na otázky „Co?“, „Kdy?“ a „Kde?“. Naproti tomu metody kvalitativní mají subjektivní charakter a přináší odpovědi na otázky „Kdo?“, „Proč?“ a „Jak?“.

První metoda, která je používána v teoretické části práce je analýza dokumentů týkajících se problematiky domácího násilí, přičemž se zde objevuje analýza současných právních dokumentů a odborné literatury dotýkající se tohoto tématu. Jako další metoda bylo zvoleno zpracování kazuistiky, kdy je popisován konkrétní případ řešený v obvodu Místního oddělení policie (Obvodní ředitelství policie Praha). Nedílnou součástí praktické části práce je rovněž popis postupu „krok za krokem“ z hlediska policejní praxe, včetně předložení jednotlivých dokumentů, které jsou zpracovávány u případů vykázaní v rámci systému Evidence trestního řízení (IS ETR). V práci jsou taktéž využívány metody komparace, a to z hlediska historického vývoje obecného

přístupu k domácímu násilí, a z něj vycházejícího legislativního ošetření této problematiky na našem území. V neposlední řadě je součástí práce rovněž vyhodnocení statistik počtu uskutečněných vykázání za období let 2009 až 2014 na území celé České republiky.

2 TEORETICKÝ ZÁKLAD PROBLEMATIKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ

V rámci problematiky domácího násilí se setkáme velkým množstvím pojmů, které přiblížím v této kapitole.

„Domácí násilí je definováno jako fyzické, psychické anebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí a tím skrytě mimo kontrolu veřejnosti, intenzita násilných incidentů se stupňuje a vede ke ztrátě schopností tyto incidenty zastavit a efektivně vyřešit narušený vztah.“¹ Z výše uvedeného vyplývá, že domácí násilí má své klíčové znaky. V Metodické příručce č. 1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia² je ve článku 1 pod písmenem a) stanoveno, že typickými znaky domácího násilí jsou:

1. přítomnost některé z forem násilí mezi osobami žijícími ve společném obydlí (znak neveřejnosti),
2. opakovanost a dlouhodobost (opakuje se určitý cyklus: růst napětí – násilný incident – zklidnění),
3. jasně rozpoznatelné role, kdy lze rozlišit násilnou a ohroženou osobu (vzájemné postavení je nerovné a role se v průběhu incidentu nemění; vztahová asymetrie),
4. nárůst intenzity násilí (incidenty jsou častější a krutější nebo hrozí, že se tak stane; eskalace).

Aby mohl být skutek definován jako domácí násilí, je nezbytné, aby došlo k naplnění všech čtyř výše zmiňovaných znaků (existují však i případy, kdy není nutné veškeré znaky splnit, viz kapitola 5).

Jako o incidentu v tomto případě hovoříme o události mezi osobami, které žijí ve společném obydlí a mezi nimiž v různé míře dochází k naplnění typických znaků

1 DOMÁCÍ NÁSILÍ. *Domácí násilí* [online]. Bílý kruh bezpečí, o.s., © 2007 [cit. 2014-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/>>

2 Metodická příručka č.1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázání (vedeno pod č.j. PPR-175/ČJ-2010-0099UP).

domácího násilí. Výše zmiňovaná Metodická příručka č. 1/2010 stanovuje, že za společné obydlí je považován byt, dům nebo jiný objekt, jehož prostory násilná a ohrožená osoba obývají společně, přičemž je vyžadován faktický stav společného bydlení, nikoliv vedení společné domácnosti (k uznání společného bydlení přitom postačí pouze konkludentní souhlas majitele obydlí, a není třeba formálního právního titulu jako například spoluvlastnictví nebo smlouva o nájmu).³

Násilnou osobou se rozumí osoba, která ohrožuje ohroženou osobu na životě, zdraví anebo svobodě nebo lidské důstojnosti, a u které lze důvodně předpokládat, že se bude i nadále dopouštět nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti.

Za osobu ohroženou označujeme takovou osobu, která je ohrožena nebezpečným útokem proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažným útokem proti lidské důstojnosti, ze strany osoby násilné.

Osobou vykázanou je násilná osoba, proti které byl využit institut vykázání (oprávnění policisty stanovené § 44 a následující zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky).⁴

V Metodické příručce č. 1/2010 je hrozba nebezpečného útoku definována jako „důvodný předpoklad, že se násilná osoba dopustí nebezpečného jednání majícího za následek přímé ohrožení života, zdraví anebo svobody ohrožené osoby.“⁵ Naproti tomu hrozba zvláště závažného útoku je vymezena „jako důvodný předpoklad, že se násilná osoba dopustí nebezpečného jednání majícího za následek zvláště závažné ponížení lidské důstojnosti ohrožené osoby, s tím, že se jedná zejména o hrozbu hrubého ponižování, například psychického nebo sexuálního rázu.“⁶

3 ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 1749; Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2012 vedené pod sp. zn. 7 Tdo 1072/2014.

4 ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ze dne 17. července 2008. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2008. částka 91, s. 4095.

5 Metodická příručka č.1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázání (vedeno pod č.j. PPR-175/ČJ-2010-0099UP).

6 Metodická příručka č.1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázání

Nejčastější formy a projevy domácího násilí, jak je uvádí ve své monografii Huňková, jsou:

- Fyzické násilí: tzn. strkání, fackování, bití pěstmi, tahání za vlasy, pálení cigaretou, kopání, smýkání, ohrožování zbraní, nožem, házení předměty apod. Tato forma násilí však může být směřována např. i proti oblíbenému domácímu zvířeti, jako varování oběti, co ji může potkat.
- Sexuální násilí: zahrnuje všechny sexuální činy, které jsou na jeho oběti vynucované, které podstupuje nedobrovolně či s nechutí (např. znásilnění, vkládání různých předmětů do pochvy, nucení k nepříjemným sexuálním praktikám atd.).
- Psychické násilí: zahrnuje citové a slovní týrání, zesměšňování na veřejnosti, shazování atd. Při této formě domácího násilí násilník neustále vzbuzuje ve své oběti strach, kontroluje ji, pronásleduje apod. Mezi prostředky nátlaku může patřit např. i časté buzení v noci, odpírání spánku, nekonečné výslechy, odpírání potravy apod.
- Sociální násilí: má za cíl oběť především izolovat. V konkrétních případech to znamená např. zákaz styku s rodinou, přáteli, zablokování telefonu, kontrola příchozích SMS zpráv a jiné korespondence, zamykání, izolování, zákaz chodit do zaměstnání, přesné stanovení povolené doby návratu, přičemž při jejím přesáhnutí následuje trest apod.
- Ekonomické násilí: znamená snahu o zamezení možnosti oběti disponovat finančními prostředky (např. zabavením celé její výplaty; vyměřováním pouze přesně stanovených financí), či je legálně získat (např. prací).⁷

Rovněž je nutné zmínit pojem viktimizace (proces poškozování a způsobování újmy, čímž se fakticky z jedince stává oběť určitého trestného činu⁸). Pochopení tohoto pojmu má totiž praktický význam pro určení, zda určitá osoba je či není obětí trestného

7 HUŇKOVÁ, M. a kol. *Domácí násilí v ČR z pohledu práva. Efektivnost právních norem ČR posuzovaná vzhledem k cíli ochrany společnosti před domácím násilím*. Praha : Justiční akademie České republiky, 2004. s. 58 a násl.

8 ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, s. 116.

činu, učení charakteristiky oběti a míry její možné další viktimizace⁹ Viktimizace je obvykle dělena do dvou základních fází:

- primární viktimizace: újma způsobená pachatelem a vznikající jako přímý, bezprostřední důsledek trestného činu,
- sekundární viktimizace: újma vznikající v důsledku reakcí formálních instancí sociální kontroly nebo neformálního sociálního okolí (např. traumatizující projednávání věci před soudem, necitlivý přístup policie, nevhodné reakce nejbližšího okolí).¹⁰

⁹ DANKOVÁ, K, PELC, V. *Právní pomoc obětem trestných činů*. Praha : CSSP, 2014, s. 4095.

¹⁰ ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004, s. 116 a násl.

3 HISTORICKÝ VÝVOJ

„Domácí násilí bylo v lidské společnosti přítomno vždy. Jedná se o celosvětový fenomén existující ve všech historicky známých společenských útvarech bez ohledu na jejich náboženské a kulturní odlišnosti.“¹¹

„Nový přístup k tomuto problému přinesly postupné změny společenských postojů. K prvním pokusům o „odhalení“ a „odtabuizování“ fenoménu domácího násilí docházelo v druhé polovině 20. století v USA.¹² „V Evropě se o problematice domácího násilí se jako o teoretickém a praktickém problému hovoří od konce 70. let 20. století. V té době však bylo vnímáno pouze jako násilí projevující se v rodině nebo intimních vztazích, kterého se dopouštějí partneři (muži) na ženách.“¹³ Veřejnost byla v té době seznamována se závažnými případy týrání a zneužívání, které se odehrávalo za zavřenými dveřmi. V té době na daný problém reagovaly nejružnější organizace, ale rovněž politická scéna, a v návaznosti na to začala vznikat první právní opatření, která byla využívána v praxi. Řada států USA přijala v tomto období zvláštní zákony proti domácímu násilí.¹⁴ „V Evropě byl tento proces spojen zejména se vznikem Evropské unie, která z boje proti domácímu násilí učinila jednu ze zásadních otázek své lidsko-právní agendy.“¹⁵

Na území České republiky byl přístup k domácímu násilí o něco vlažnější. V tehdy ideologickém Československu panoval názor, že domácí násilí v socialistické rodině neexistuje a existovat v podstatě ani nemůže, už jen z toho důvodu, že rodina je základ socialistického státu, který je ve svých základech pevný a neotřesitelný. Dalším důvodem, proč v České republice nebylo na domácí násilí jakkoliv reagováno, byl všeobecně přijímaný názor společnosti, že se jedná o soukromou záležitost, kterou si

11 KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika trestných činů souvisejících s domácím násilím*. Praha : Vydavatelství PA ČR v Praze, 2007, s. 5.

12 MACHALOVÁ, T. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno : Masarykova univerzita, 2014, s. 7.

13 ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky. Domácí násilí, stalking, predikce násilí*. Praha : Grada Publishing, a.s., 2008, s. 9.

14 MACHALOVÁ, T. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno : Masarykova univerzita 2014, s. 8.

15 MACHALOVÁ, T. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. Brno : Masarykova univerzita 2014, s. 7.

musí každý vyřešit sám. Vznik násilí v rodině bylo také často vnímáno jako projev psychické poruchy nebo morálního úpadku násilné osoby. V neposlední řadě byl rovněž zásah státu proti domácímu násilí vnímán jako zásah do základních práv a svobod, vyjma případů, kdy již došlo k naplnění některé ze skutkových podstat trestného činu (tedy, kdy oběť byla po útoku v pracovní neschopnosti po delší dobu, než-li sedm dní).

„Až v letech 1996-97 se v České republice začalo hovořit o domácím násilí jako o naléhavém, svébytném problému, který je hoden zvláštního zřetele ze strany státu a jeho institucí.“¹⁶ K podstatným změnám došlo však až v letech 2003 až 2007, kdy byl připravován zákon o ochraně před domácím násilím.

První krok k ochraně před domácím násilím přišel novelou trestního zákona (zákon č. 140/1961 Sb.) provedenou zákonem č. 91/2004 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. června 2004. Díky přijetí tohoto zákona došlo k částečné kriminalizaci domácího násilí zavedením skutkové podstaty trestného činu týrání osoby žijící ve společně obývaném bytě nebo domě podle § 215a zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon:

„(1) Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společně obývaném bytě nebo domě, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvlášť surovým způsobem nebo na více osobách, nebo

b) pokračuje-li v páčání takového činu po delší dobu.“¹⁷

Do doby, než byla přijata výše zmiňovaná novela (zákonem č. 91/2004 Sb.) šlo v souvislosti s domácím násilím pachatele postihnout podle různých ustanovení trestního zákona, nicméně jejich aplikace na domácí násilí byla mnohdy velmi těžkopádná, zdlouhavá a na vyřešení dané situace nedostačovala.¹⁸ Konkrétně šlo například o následující trestné činy zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon:

- § 197a – nebezpečné vyhrožování,

16 ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. a kol. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*. Praha : Bílý kruh bezpečí, 2005, s. 1.

17 ČESKO. Zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákon ze dne 29.11.1961. In: *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1961. částka 65, s. 89

18 STRÍLKOVA, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. 1. vyd. Ostrava : KEY publishing, 2009, s. 28.

- § 215 – týrání svěřené osoby,
- § 235 – vydírání,
- § 236 – omezení osobní svobody,
- § 237 – útisk,
- § 241 – znásilnění atd.

Pokud byly v té době incidenty se znaky domácího násilí nějak řešeny, nejčastěji tak tomu bylo podle § 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, tedy jako přestupek proti občanskému soužití.

Dalším pokrok ve vztahu řešení problematiky domácího násilí přišel s přijetím zákona č. 135/2006 Sb., o ochraně před domácím násilím, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2007.

Z hlediska působnosti policie je třeba rovněž zmínit zákony upravující její činnost. Prvním zákonem je tzv. starý zákon, tj. zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, který byl v platnosti do 31. prosince 2008. Tento zákon policii ukládal jisté povinnosti a oprávnění, které se vztahovaly rovněž k řešení problematiky při zákrocích v případech domácího násilí, patřily sem například:

- § 6 – povinnost jednat s pachatelem i obětí tak, aby jim nevznikla bezdůvodná újma a zároveň povinnost dodržovat přiměřenost zásahu do práv a svobod osob,
- § 7 – povinnost provést nezbytná opatření, je-li páčán trestný čin, přestupek a zasáhnout pokud existuje důvodné podezření z takového jednání,
- § 12 – oprávnění požadovat vysvětlení,
- § 14 – zajištění (na dobu až 24 hodin),
- § 16 – oprávnění k omezení pohybu agresivních osob,
- § 17 – oprávnění odebrat zbraň,
- § 21 – oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor,
- § 38 – oprávnění použít donucovací prostředky,
- § 39 – oprávnění použití zbraně, apod.

V závěru kapitoly o historickém vývoji právní úpravy týkající se domácího násilí je nutné rovněž zmínit pohled na samotný institut vykázání. Od 1. ledna 2007 do 31. prosince 2008 byl institut vykázání v režimu správního řádu a policisté vydávali rozhodnutí o vykázání, popř. zákaz vstupu, pokud se násilná osoba nacházela v době vykázání mimo společnou domácnost.¹⁹ Z důvodu, že tento postup (rozhodování podle správního řádu) byl pro policisty velice zatěžující a působil jim aplikační problémy, byla provedena novelizace a od 1. ledna 2009 se vykázání stalo neformálním úkonem, kdy policisté vydávají pouze Potvrzení o vykázání, které stojí mimo režim správního řádu. Samotné oprávnění násilnou osobu ze společného obydlí vykázat je ukotveno v hlavě VII, v § 44 a násl. zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (tedy v „novém“, v současné době platném zákoně o policii). Níže je uvedena citace § 44 ze zákona o Policii ČR:

„(1) Lze-li na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví anebo svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu nebo domu společně obývaného s útokem ohroženou osobou (dále jen „společné obydlí“), jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí. Policista je oprávněn tuto osobu vykázat i v její nepřítomnosti.

(2) Vykázání trvá po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení. Tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Podáním návrhu na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu v průběhu vykázání se doba vykázání prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.

(3) Vykázání oznámí policista ústně vykázané i ohrožené osobě a vyhotoví potvrzení o vykázání, které jim předá proti podpisu. Součástí potvrzení o vykázání je vymezení prostoru, na který se vykázání vztahuje, uvedení totožnosti ohrožené a vykázané osoby, poučení o právech a povinnostech vykázané osoby a adresa útvaru policie, u kterého si může vyzvednout kopii úředního záznamu o vykázání. Odmítne-li ohrožená nebo vykázaná osoba potvrzení o vykázání převzít nebo odmítne-li písemně

19 ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí : kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011, s. 133.

potvrdit jeho převzetí, policista tuto skutečnost uvede v úředním záznamu.

(4) Není-li vykázaná osoba vykázaní přítomna, poučení o jejích právech a povinnostech v souvislosti s vykázaním jí policista poskytne při prvním kontaktu. Je-li to možné, policista této osobě předá potvrzení o vykázaní, v opačném případě ji poučí o možnosti převzít potvrzení o vykázaní a kopii úředního záznamu o vykázaní u příslušného útvaru policie; součástí poučení je i údaj o adrese tohoto útvaru.

(5) Nesouhlasí-li vykázaná osoba s vykázaním, může proti němu na místě podat námitky, které policista uvede v potvrzení o vykázaní. Policista námitky předá bez zbytečného odkladu krajskému ředitelství příslušnému podle místa vykázaní (dále jen „příslušné krajské ředitelství“). Vykázaná osoba může dále do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázaní podat příslušnému krajskému ředitelství námitky písemně. Lhůta pro podání námitek počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo k převzetí potvrzení o vykázaní a je považována za dodrženu, jsou-li námitky nejpozději v její poslední den předány k poštovní přepravě nebo podány u příslušného krajského ředitelství. O tomto právu policista vykázanou osobu poučí před předáním potvrzení o vykázaní.

(6) Shledá-li příslušné krajské ředitelství, že podmínky pro vykázaní nebyly splněny, vykázaní ukončí a o této skutečnosti vyrozumí ohroženou a vykázanou osobu bez zbytečného odkladu.²⁰

V dalších ustanoveních hlavy VII. jsou zakotvena práva a povinnosti vykázané osoby, povinnost policisty poučit ohroženou osobu, určit rozsah území, na který se vykázaní vztahuje a dále například povinnost provést kontrolu dodržování vykázaní.

20 ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ze dne 17. července 2008. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2008. částka 91, s. 4095

4 PRÁVNÍ ASPEKTY PROBLEMATIKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Vzhledem k tomu, že problematika domácího násilí se dotýká řady právních předpisů, nelze na úvod této kapitoly nezmínit něco málo ze základů teorie práva.

„Právní řád je souhrn právních předpisů ve státě, který má pevný řád. Je uspořádán stupňovitě, podle důležitosti a významu jednotlivých právních předpisů.“²¹ V českém právním řádu nacházíme několik typů právních předpisů. V první řadě se jedná o tzv. Ústavní pořádek, jehož součástí je Ústava, Listina základních práv a svobod a ústavní zákony. Dalšími právními předpisy jsou zákony, zákonná opatření, nařízení a vyhlášky. Nelze však opomenout ratifikované mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána a které jsou používány v případech, kdy mezinárodní smlouva stanoví něco jiného než zákon. Jelikož stěžejním tématem této práce je problematika domácího násilí z pohledu činnosti Policie České republiky, je na místě připomenout rovněž interní akty řízení a metodické pomůcky vydávané právě touto organizací.

Z výše zmiňovaného vyplývá, že veškeré právní normy jsou na sebe vázány. Jinak tomu není ani u norem řešících problematiku domácího násilí. S jeho úpravou se tedy setkáváme jak u veřejnoprávních, tak i soukromoprávních předpisů, což lze demonstrovat i na následujícím fakultativním výčtu předpisů a doporučení, které se této problematice dotýkají:

- Ústava České republiky (ústavní zákon č. 1/1993 Sb.),
- Listina základních práv a svobod (ústavní zákon č. 2/1993 Sb.; usnesení předsednictva České Národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky),
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky,
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích,
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník,

21 VESKA A PRÁVO. *Právo, stát, právní systém, právní řád*. [online]. [cit. 15.2.2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.vesapr.v.estranky.cz/clanky/pravo/2-pravo--stat--pravni-system--pravni-rad.html>>.

- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád,
- zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách,
- zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů,
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166/2009, o provádění vykázaní,
- Metodická pomůcka č. 1/2010 k realizaci ZPPP č. 166/2009, o provádění vykázaní.

Například Listina práv a svobod a Ústava České republiky mají k problematice domácí násilí následující vztah:

- Právo každého na život zaručuje čl. 6 Listiny, právo na ochranu zdraví její čl. 31. Čl. 7 Listiny garantuje nedotknutelnost osoby a zákaz nelidského nebo ponižujícího zacházení.
- V článku 10 Listina zaručuje právo osoby na zachování její lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a na ochranu jejího jména.
- Ústava ve svém článku 4 garantuje ochranu základních práv a svobod soudní mocí. Tuto ochranu zajišťují všechny soudy.²²

Ve vztahu k právním předpisům bude v následujících dvou podkapitolách nastíněna správněprávní a trestně právní ochrana před domácím násilím. V kapitole páté pak bude rozebrán postup policie v případech incidentů se znaky domácího násilí z hlediska praxe, a tudíž vzhledem k postupu nejen k vybraným ustanovení zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ale i k interním aktům řízení a již výše zmiňovaným pomůckám vydávaným policejním prezidiem Policie České republiky.

22 MARTINKOVÁ, M., MACHÁČKOVÁ, R. *Vybrané kriminologické aspekty domácího násilí*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001, s. 131.

4.1 SPRÁVNĚPRÁVNÍ OCHRANA PŘED DOMÁCÍM NÁSILÍM

Ze správněprávního hlediska je ochrana před domácím násilím (z pohledu činnosti Policie české republiky) řešena především v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Ve vztahu k domácímu násilí jsou v praxi řešeny následující přestupky:

- přestupky proti občanskému soužití (§ 49 zák. č. 200/1990 Sb.): např. ublížení jinému na cti, nedbalostní ublížení na zdraví nebo úmyslné narušení občanského soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválností nebo jiným hrubým jednáním atd.
- přestupky proti majetku (§ 50 zák. č. 200/1990 Sb.): např. úmyslné způsobení škody na cizím majetku krádeží, zpronevěrou, podvodem, nebo zničením či poškozením věci z takového majetku, úmyslně neoprávněné užívání majetku, ukrytí nebo na sebe převedení věci atd.
- přestupky proti veřejnému pořádku (§ 47 zák. č. 200/1990 Sb.): např. rušení nočního klidu, vzbuzení veřejného pohoršení atd.²³

4.2 TRESTNĚPRÁVNÍ OCHRANA PŘED DOMÁCÍM NÁSILÍM

V právním řádu má trestní právo subsidiární úlohu. Ta vychází z § 12 odst. 2 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, tedy ze zásady subsidiarity trestní represe. „Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.“²⁴ Trestněprávní kvalifikace určitého jednání je tedy až ultima ratio (krajní prostředek), přičemž tento princip se uplatní i při aplikaci trestního zákona v praxi orgánů činných v trestním řízení.

Téměř po dlouhých 50 letech byl v České republice rekonstruován trestní zákon. Dne 1. ledna 2010 nabyl právní účinnosti zákon nový, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, jehož přijetím se do popředí dostává zájem na ochranu člověka, jeho života,

23 ČESKO. Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích ze dne 17. května 1990. In: *Sbírka zákonů*. Česká a Slovenská federativní republika. 1990. částka 35, s. 818

24 ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník ze dne 8. ledna 2009. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2009. částka 11, s. 354-464. Česká republika.

zdraví, tělesné integrity, osobní svobody, nedotknutelnosti, vážnosti, cti, ochrana jeho soukromí, obydlí, majetku a obecně lidských práv, svobod a zájmů.²⁵

„Problematika domácího násilí v sobě zahrnuje nejrůznější projevy fyzického, psychického, sexuálního a ekonomického násilí páchaného v rodinných a partnerských vztazích.“²⁶ V případě trestněprávní ochrany před domácím násilím je k těmto projevům přistupováno represivním způsobem, tedy kriminalizací projevů domácího násilí do skutkových podstat jednotlivých trestných činů. I přestože trestní zákoník řeší v rámci svých skutkových podstat jednotlivé projevy domácího násilí, není v tomto zákoně pojem domácí násilí zakotven (vč. výkladových ustanovení). Pod problematiku domácího násilí však můžeme zahrnout řadu skutkových podstat trestných činů, mezi které patří například týrání osoby žijící ve společném obydlí, týrání svěřené osoby, ohrožování mravní výchovy mládeže, omezování osobní svobody, ublížení na zdraví, vydírání, znásilnění, poškozování cizí věci, vražda, nebezpečné pronásledování a další. Na následujících řádcích bude rozebrána skutková podstata trestných činů týrání osoby žijící ve společném obydlí a nebezpečné pronásledování.

4.2.1 SKUTKOVÁ PODSTATA TRESTNÉHO ČINU TÝRÁNÍ OSOBY ŽIJÍCÍ VE SPOLEČNÉM OBYDLÍ

Trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí je zasazen do hlavy IV zvláštní části trestního zákoníku (trestné činy proti rodině a dětem) a upraven § 199 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

„(1) Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta.

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 zvláště surovým nebo trýznivým způsobem,
- b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,
- c) spáchá-li takový čin nejméně na dvou osobách, nebo

25 POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY – DIGITÁLNÍ REPOZITÁŘ. *Důvodová zpráva k zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.* [online]. [cit. 12.1.2015]. Dostupné z WWW: <<http://psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=410&ct1=0>>.

26 KRÁLÍČKOVÁ, Z. a kol. *Právo proti domácímu násilí.* 1. Vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 89.

d) páchá-li takový čin po delší dobu.

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1

a) těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob, nebo

b) smrt.²⁷

V odstavci prvním nacházíme základní skutkovou podstatu. V odstavci druhém a třetím je rozebrána kvalifikovaná skutková podstata.

Objektem trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí je zájem společnosti na ochraně osob před domácím násilím. Předmětem útoku může být jakákoliv osoba, která s pachatelem žije ve společném obydlí (nesmí se však jednat osobu, která byla pachateli svěřena do péče, v tomto případě by byl čin kvalifikován jako speciální trestný čin týrání svěřené osoby podle § 198 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník).²⁸ Může to být tedy nejen osoba blízká, ale rovněž jiná osoba (např. nájemník či podnájemník). Podmínkou je však vždy spolužití této osoby s pachatelem ve společném obydlí, přičemž nezáleží na důvodu spolužití (např. společné jmění manželů, spoluvlastnictví, nájem nebo pronájem bytu). Jak již bylo zmíněno, osoba musí s pachatelem žít ve společném obydlí, tedy v tomto obydlí musí spoluzít a alespoň z části společně užívat (postačí tedy, aby každá z osob využívala v bytě jen určitou místnost, ale společně se dělí například o příslušenství a další prostory). Přesto však pojem společné obydlí neznamena, že určuje i místo, kde ke spáchání skutku musí dojít, naopak jde o pojem, který definuje místo soužití osoby násilné s osobou týranou.

Objektivní stránkou je samotné týrání osoby žijící ve společném obydlí. Pod pojmem týrání rozumíme zlé nakládání (fyzické nebo psychické) pachatele s osobou, se kterou žije ve společném obydlí, které oběť pociťuje jako těžké příkoří. Toto zlé nakládání se vyznačuje vyšším stupněm hrubosti, bezcitností a trvalostí. Šámal ve svém komentáři k trestnímu zákoníku²⁹ dále definuje zvlášť surový způsob týrání, který se vyznačuje výraznou mírou brutality, spočívá tedy zejména v krutosti použitého

27 ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník ze dne 8. ledna 2009. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2009. částka 11, s. 388-389. Česká republika.

28 ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník ze dne 8. ledna 2009. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2009, částka 11, s. 398. Česká republika.

29 ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 1744.

mechanismu (např. pálení žehličkou na břicho týrané osoby, polítky genitálu týrané osoby kyselinou nebo opakované tlučení týrané osoby do modřin, které nejsou ještě zhojeny). Naopak zvlášť trýznivý způsob týrání se dle Šámala projevuje dopadem použitého násilí při týrání na samotnou oběť a její subjektivní prožitek vůči pachateli (např. vystavení oběti bolestem na hranici snesitelnosti).

Jak již bylo výše zmíněno, týrání může být jak fyzického, tak i psychického rázu. Vzhledem k tomu, že každá oběť prožívá chování pachatele vůči své osobě jiným způsobem, je nutné každý případ důsledně hodnotit ad hoc. V praxi se můžeme setkat dokonce i s případem, kdy bylo Nejvyšším soudem rozhodnuto, že i neskryvaná nevěra může být jedním ze způsobů týrání poškozené osoby. Jedná se o usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. prosince 2013, vedené pod sp. zn. 11 Tdo 1289/2013. Soud v tomto případě rozhodl, že krom fyzického týrání (úderů pěstí do obličeje, facky, kopání po těle, tahání za vlasy, úderů hlavou o stůl, škracení, sexuální násilí) ze strany obviněného vůči poškozené (které poškozená považovala za normální a dle jejího tvrzení jí nevadilo), poškozená nejhůře snášela psychické týrání v podobě neskryvané nevěry obviněného. Že tento fakt na ní působil traumaticky a měl negativní vliv na její psychiku, bylo potvrzeno znaleckým posudkem z odvětví psychologie. Znalec v tomto posudku stanovil, že i přes další způsoby týrání ze strany obviněného poškozená nejvíce trpěla právě jeho nevěrou, což souviselo nejen s její silnou citovou a sexuální závislostí na obviněném, ale také její osobností, která byla znalcem hodnocena jako nezralá, se sníženými intelektovými schopnostmi v pásmu populačního podprůměru až lehké mentální retardace. Z výše zmiňovaných důvodů, i přestože běžně není a nejspíše ani nebude nevěra považována za projev týrání, Nejvyšší soud zamítl dovolání obviněného proti usnesení Krajského soudu a rozhodl, že za určitých okolností, může být neskryvaná nevěra vůči životnímu partnerovi součástí týrání, pokud jej oběť vnímá jako těžké psychické příkoří a pokud pachatel tuto nevěru používá jako prostředek k ponížení takové osoby.³⁰

Subjektem (pachatelem) trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí může být jedině ten, kdo s týranou osobou žije ve společném obydlí.³¹ Naopak účastníkem může být i osoba, která ve společně obývaném obydlí nebydlí.

30 Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. prosince 2013, vedené pod sp. zn. 11 Tdo 1289/2013.

31 ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 1751.

Z hlediska subjektivní stránky trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí je vyžadováno zavinění úmyslné.

4.2.1 SKUTKOVÁ PODSTATA TRESTNÉHO ČINU NEBEZPEČNÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ

Trestný čin nebezpečné pronásledování spadá do hlavy X (trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných) a je upraven § 354 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

„(1) Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že

a) vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou jemu nebo jeho osobám blízkým,

b) vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje,

c) vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje,

d) omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života, nebo

e) zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu,

a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.

(2) Odnětím svobody na šest měsíců až tři roky bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) vůči dítěti nebo těhotné ženě,

b) se zbraní, nebo

c) nejméně se dvěma osobami.³²

Tento trestný čin není typickou formou projevů domácího násilí. Nicméně, vzhledem k tomu, že se jedná o trestný čin narušující soužití lidí (včetně osob blízkých), lze jej jednoznačně zařadit do skupiny trestných činů, které naplňují znaky domácího násilí.

32 ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník ze dne 8. ledna 2009. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2009, částka 11, s. 436. Česká republika.

V odstavci prvním nacházíme základní skutkovou podstatu, v odstavci druhém kvalifikovanou.

Objektem trestného činu nebezpečné pronásledování je zájem společnosti na ochraně nerušeného lidského soužití. Konkrétně se jedná o ochranu tělesné a duševní integrity, osobní svobody a soukromí každého jedince.³³

Objektivní stránka je postavena na dlouhodobosti daného konání (pronásledování), přičemž je nutné splnit podmínku, že u pronásledované osoby je vzbuzena důvodná obava o její život nebo zdraví. Toto jednání musí být zároveň uskutečňováno jedním v zákoně taxativně stanovených jednání:

- vyhrožování ublížením na zdraví nebo jinou újmou,
- vyhledávání a sledování,
- vytrvalé kontaktování,
- omezování obvyklého způsobu života,
- zneužití osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu.

Důvodnost obavy o život nebo zdraví (fyzické či psychické) je vždy třeba posuzovat ad hoc.

Subjektem trestného činu může být kdokoliv.

Subjektivní stránka vyžaduje zavinění úmyslné. Téměř vždy se jedná o úmysl přímý, nicméně ve výjimečných případech může jít i o úmysl nepřímý (např. pachatel sleduje a ztrpčuje poškozenému dlouhodobě život, přičemž však jeho hlavním dlouhodobým cílem je únos dítěte³⁴).

33 ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 3006.

34 ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 3012.

5 POSTUP POLICIE V PŘÍPADECH DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Jak již bylo v předchozích kapitolách zmiňováno, postup policie při řešení incidentů se znaky domácího násilí upravuje především Metodická příručka č. 1/2010 ředitele služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní. Dále jsou pro tyto případy Policejním prezidiem České republiky vydávány nejrůznější pomůcky a jsou pořádána školení pro příslušníky, kteří řeší problematiku vykázaní.

Během řešení případů domácího násilí je třeba mít na paměti, že pokud se oběť rozhodne oznámit domácí násilí na policii, doufá, že:

- jí policisté/policistky uvěří,
- budou brát násilí, o kterém hovoří, vážně,
- projeví pochopení pro její situaci a budou s ní zacházet s porozuměním,
- dají násilné osobě jasně najevo protiprávnost jejího chování,
- jí poskytnou informace o jejích právech a o zařízeních, která jí mohou pomoci,
- ji ochrání, když se rozhodne násilníka opustit,
- bude moci policii v případě potřeby zavolat znovu.³⁵

5.1 POSTUP PŘED PŘÍJEZDEM NA MÍSTO INCIDENTU S PODEZŘENÍM NA DOMÁCÍ NÁSILÍ

Ještě před výjezdem k incidentu s podezřením na domácí násilí je vhodné, aby si členové hlídky dohodli postup na místě (např. způsob vstupu do obydlí) a rozdělení rolí, tedy kdo bude hovořit s osobou ohroženou a kdo s osobou násilnou. V případech, kdy je členem hlídky policista „začátečník“, je vhodné, aby hlavní důvody pro vstup do obydlí a celkové právní vymezení kompetencí a následného postupu (nejen) na místě, řešil policista zkušenější.

³⁵ SZCZEPANIKOVÁ, A. a kol. *Jak jednat v případech domácího násilí? Praktická doporučení pro příslušníky / příslušnice Policie ČR*. Brno : Liga lidských práv, 2004, s. 9.

Celkové rozdělení rolí a fakt, že policisté budou schopni vysvětlit veškerá práva a povinnosti v rámci zákroku, působí na účastníky incidentu profesionálně a tímto přístupem lze zamezit vyhrocení celého incidentu.

5.2 POSTUP PŘI PŘÍJEZDU NA MÍSTO

V první řadě je nutné zdůraznit fakt, že úkolem Policie České republiky je v případech oznámení incidentu nejen šetření v rámci přestupkového nebo trestního řízení, ale zejména ochrana ohrožené osoby, přičemž pozornost policisty musí být proto přednostně zaměřena na pomoc ohrožené osobě a na zastavení dalšího nebezpečného útoku.³⁶

Prvním úkolem hlídky po příjezdu na místo je získání základních informací o celé situaci. Nejprve je nutné zjistit, zda stále nedochází k násilnému jednání. Pokud tomu tak je, musí hlídka takovému jednání zamezit. Dále je třeba zjistit, zda nedošlo ke zranění osob a rozhodnout o případném přivolání zdravotnické záchranné služby. Rovněž je důležité zjistit, kdo všechno se v místě události nachází (například nezletilé osoby nebo jiní svědci).

V praxi se policisté často setkávají s případy, kdy ohrožená osoba hlídce sdělí, že vše je již v pořádku a přítomnost policie na místě nevyžaduje. Takovéto tvrzení však může být velice často vynuceno osobou násilnou. Proto je důležité zajistit si umožnění vstupu hlídky na místo incidentu (například do bytu). Argumentem pro vstup je v těchto případech zejména sdělení, že hlídka je povinna provést kontrolu případného násilného jednání, a tudíž že je nezbytné, aby se na vlastní oči přesvědčila o situaci na místě. Jakmile by nastala situace, že ani na toto odůvodnění účastníci nereagují, je důležité je poučit o možnosti jejich předvolání k podání vysvětlení na příslušné oddělení, případně o možnosti násilného vstupu do obydlí z důvodu, že existuje důvodné podezření, že zde došlo k násilnému jednání.

36 Metodická příručka č.1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní (vedeno pod č.j. PPR-175/ČJ-2010-0099UP).

Jakmile se hlídce podaří vstoupit do bytu, je nezbytné oddělit od sebe násilnou a ohroženou osobu a tím si zajistit možnost promluvit si s ohroženou osobou o samotě. Zároveň je nutné ztotožnit zúčastněné – aktéry incidentu, oznamovatele a svědky (často se jedná o nezletilé osoby, u kterých je nutné zjistit nejen jejich fyzický, ale rovněž psychický stav) a zjistit, zda násilná osoba obývá společné obydlí s osobou ohroženou. Dalším úkolem hlídky je získání veškerých informací pro zjištění, zda se v daném případě jedná o domácí násilí. Hlídka by měla rovněž zaznamenat stav obydlí – poškození nábytku, drobných předmětů, zranění či usmrcení domácích mazlíčků apod. (jak ve vztahu ke vzniklé škodě, tak zejména ve vztahu k ohrožené osobě – možný znak psychického násilí).

V případech, kdy došlo na místě ke zranění osob, je rovněž nutné vyhodnotit mechanismus vzniku poranění, ze kterého je možné usoudit, zda k němu došlo způsobem, jaký účastníci uvádějí (například následek úderu nebo naopak pádu). Se stanovením způsobu vzniku zranění (alespoň orientačním) mohou policistům pomoci na místě přítomní záchranáři či lékaři.

Dalším důležitým krokem, na který by policisté zasahující na místě neměli zapomínat, je kromě perlustrace osob z hlediska pátracích informačních systémů³⁷ rovněž prověření veškerých záznamů k zúčastněným osobám v rámci informačních systémů ETR (Evidence trestního řízení)³⁸, KSU (Kriminalisticky sledované události)³⁹, D-Zbraně⁴⁰ apod. Tyto lustrace provádí například dozorčí služba nebo operační důstojník. Povinnost zjistit maximum potřebných informací lustrací v dostupných evidencích je zároveň zanesena v čl. 3 Metodické pomůcky č. 1/2010. Právě záznamy evidované v rámci výše zmiňovaných systémů (například již v minulosti řešené incidenty či vykázaní) mohou mnohé napovědět a napomoci při vyhodnocení celé situace.

37 Závazný pokyn policejního prezidenta č. 55 ze dne 1. dubna 2013, o některých informačních systémech (který upravuje provozování informačních systémů PATROS, I-PARTOS, PATRMV, I-PARTMV a PSEUD), ve znění Pokynu policejního prezidenta č. 230 ze dne 1. prosince 2013, kterým se mění ZPPP č. 55/2013 o některých pátracích informačních systémech.

38 Závazný pokyn policejního prezidenta č. 67 ze dne 9. dubna 2014, o informačním systému ETR (informační systém pro zpracování údajů a zajištění výkonu spisové služby u útvarů Policie České republiky a jejich organizačních článků).

39 Závazný pokyn policejního prezidenta č. 72 ze dne 29. června 2007, o informačním systému KSU, ve znění Závazného pokynu policejního prezidenta č. 64/2010, kterým se mění některé interní akty řízení.

40 Závazný pokyn policejního prezidenta č. 9/2006, kterým se upravuje jednotný postup při provozování a využívání systému D-ZBRANĚ, ve znění Rozkazu policejního prezidenta č. 117/2009.

Po vyhodnocení veškerých zjištěných informací na místě (například riziko hrozby nebezpečného útoku nebo hrozby zvláště závažného útoku) a z policejních evidencí, zasahující policisté následně rozhodnou o dalším postupu.

V neposlední řadě je důležité zdůraznit, že zasahující policisté musí během celého zákroku jednat nestranně a vyvarovat se chování, které by mohlo situaci vyhrodit, a tím předejít dalšímu násilnému jednání, a zároveň dbát i vlastní bezpečnosti (ohrožená osoba se může pokusit policisty napadnout a tím paradoxně chránit osobu násilnou).

5.3 VYHODNOCENÍ INCIDENTU

Postup při vyhodnocení incidentů se znaky domácího násilí řeší čl. 4 Metodického pokynu č. 1/2010, s odkazem na řešení případů hrozby nebezpečného útoku, hrozby zvláště závažného útoku, využití pomůcky „SARA DN“, prohlídky prostor incidentu, podání vysvětlení zúčastněných osob a vytěžení dostupných evidencí.

Možností, jakým způsobem bude ve finále incident vyhodnocen, je nepřehledné množství. Policisté se mohou setkat například s následujícími případy:

Nejedná se o domácí násilí a zároveň o přestupkově či trestně nepostihnutelné jednání (například manželé v rozvodovém řízení, kteří volají na policii pouze s cílem vyvolat konflikt nebo tzv. italská domácnost).

Nejedná se o domácí násilí, ale věc lze řešit v rámci přestupkového řízení (např. přestupek proti občanskému soužití nebo přestupek proti majetku).

Nejedná se o domácí násilí, ale věc lze řešit v rámci trestního řízení (např. trestné činy proti životu nebo zdraví, trestné činy sexuálního charakteru, trestné činy majetkové atd.). Pokud se násilná osoba zdržuje v obydlí ohrožené osoby neoprávněně, zasahující policisté násilnou osobu poučí o tom, že pokud nadále neoprávněně setrvá v obydlí ohrožené osoby, může se dopustit trestného činu porušování domovní svobody podle § 178 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.⁴¹

41 ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník ze dne 8. ledna 2009. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2009, částka 11, s. 393.

Jedná se o domácí násilí s následným vykazáním, které je zároveň řešeno v rámci přestupkového řízení.

Jedná se o domácí násilí s následným vykazáním, které je zároveň řešeno v rámci trestního řízení.

Jakmile je na místě zjištěna přítomnost znaků domácího násilí, je nutné posoudit rizika a provést dotazování za využití metody SARA DN.

Po konečném vyhodnocení incidentu (viz výše zmiňované možnosti) zasahující policisté rozhodnou o tom, jaká učiní další opatření, například předvolání k podání vysvětlení, zajištění, zadržení, vykazání, převoz osob do zdravotnického zařízení nebo na protialkoholní záchytnou stanici.

5.3.1 SARA DN

Během vyhodnocování situace se využívá pomůcky „Otázky SARA DN“.

Diagnostická metoda SARA DN (Spousal Assault Risk Assessment) vznikla v Kanadě a byla transformována pro práci policistů ve Švédsku. Odtud je šířena do dalších zemí. Metodu do České republiky přivezl Bílý kruh bezpečí, o.s. v rámci projektu „Hráz“, spolufinancovaného Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.⁴²

Metoda SARA DN obsahuje celkem 15 strukturovaných otázek zaměřených na rizikové faktory. Otázky jsou rozčleněny do třech oddílů po pěti otázkách. První dva oddíly se zaměřují na rizika týkající se faktorů rizikového jednání u násilné osoby. Pět otázek řeší násilí ve vztahu k blízké osobě, dalších pět otázek řeší obecné sklony násilné osoby k násilí. Třetí oddíl je určen ke stanovení rizikových faktorů zranitelnosti ohrožené osoby. Jedná se konkrétně o následující otázky⁴³:

42 DONA linka – Pomoc obětem domácího násilí. *Metoda SARA DN* [online]. Bílý kruh bezpečí, o.s., © 2007 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>>.

43 Pozn. autorky: Otázky jsou citovány z materiálu „SARA DN pomůcka pro policisty“ vydaného Bílým kruhem bezpečí o.s. v rámci projektu „HRÁZ proti domácímu násilí“.

Oddíl 1 – násilí ve vztahu k blízké osobě

1. Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí?
2. Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly?
3. Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby?
4. Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení?
5. Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí?

Oddíl 2 – obecné sklony násilné osoby k násilí

1. Dopouští se obecné kriminality?
2. Jsou informace o problémech v předchozích vztazích?
3. Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy?
4. Má násilná osoba problémy s toxikomanií nebo jinými závislostmi?
6. Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví?

Oddíl 3 – zranitelnost ohrožené osoby

1. Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě?
2. Má z násilné osoby extrémní strach?
3. Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí?
4. Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání)?
7. Má ohrožená osoba závažné osobní problémy?

Aby byl policista schopen řádně vyhodnotit sérii otázek SARA DN, je důležité, aby si zjistil veškeré dostupné vstupní informace (pozorování situace na místě, lustrace policejních informačních systémů) a zároveň aby měl schopnost se správně dotazovat.

5.4 VYKÁZÁNÍ

Problematika vykázání je upravena zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, hlava VII, § 44 až § 47.⁴⁴ Samotný postup při vykázání je řešen čl. 5 Metodické pomůcky č. 1/2010.

Aby mohlo být přistoupeno k vykázání, je třeba, aby situace splňovala veškeré zákonné podmínky⁴⁵, tedy že ve společném obydlí dochází k útokům se znaky domácího násilí. Další podmínkou pro přistoupení k vykázání je zjištění vysoké míry rizika dalšího nebezpečného útoku anebo zvlášť závažného útoku.

K vykázání se přistupuje v případech, kdy nelze jiným způsobem zajistit účinnou ochranu ohrožené osoby, a to i v některých případech, kdy nebyly zjištěny veškeré obecně požadované znaky domácího násilí (zejména předcházející útoky). Vykázání lze vykonat i bez souhlasu ohrožené osoby a bez přítomnosti osoby násilné (zde je pak nutné zajistit, aby za přítomnosti Policie České republiky došlo k vyzvednutí osobních věcí a předání klíčů od společného obydlí, blíže viz níže). Vykazovat by se mělo zároveň i v případech, kdy je zvažován návrh na vzetí násilné osoby do vazby.

Jakmile se policista rozhodne k zahájení vykázání, je povinen zajistit přítomnost nezúčastněné osoby. Toto však neplatí v případech, kdy hrozí nebezpečí z prodlení (riziko eskalace konfliktu, pozdní noční hodina apod.). V této souvislosti je důležité podotknout, že nezúčastněnou osobou nesmí být jiný policista.

Vykazující policista je zároveň povinen ústně oznámit jak násilné tak i ohrožené osobě, že využívá institutu vykázání a zároveň poučit násilnou i ohroženou osobu o jejich právech a povinnostech. Vykazující policista vyhotoví formulář Potvrzení o vykázání. V praxi jsou pro tyto případy využívány například propisovací formuláře, které policista vyplňuje přímo na místě. Na útvaru tento formulář vyplňuje prostřednictvím elektronického formuláře přístupného v rámci IS ETŘ. Originál daného potvrzení zůstává na místě příslušném oddělení, průpis Potvrzení o vykázání připadá jak osobě ohrožené, tak osobě násilné, a stejně tak si obě tyto osoby mohou zároveň

44 ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ze dne 17. července 2008. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2008. částka 91, s. 4095-4097

45 ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ze dne 17. července 2008. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2008, částka 91, s. 4095-4097

vyžádat kopii s příslušným číslem jednacím, tedy formulář následně vyplněný policistou v IS ETR. Veškeré formuláře jsou vždy vydávány proti podpisu. Pokud ohrožená či násilná osoba odmítne formulář podepsat, vykazující policista o tomto učiní poznámku v rámci formuláře Potvrzení o vykázání. Stejný postup se užije i u formulářů Poučení ohrožené, případně vykázané osoby.

Dalším krokem, který policista musí učinit je vyzvat násilnou osobu k vydání veškerých klíčů, které má od společného obydlí v držení a zároveň ji poučit o možných následcích o neuposlechnutí výzvy. Pokud by osoba odmítla klíče předat, může se dopustit přestupku proti veřejnému pořádku dle § 47 odst. 1 odst. a) zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích (neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci).⁴⁶ O ne/vydání klíčů policista učiní poznámku do Potvrzení o vykázání. Dále policista umožní vykázané osobě vzít si ze společného obydlí věci osobní potřeby (oblečení, hygienické potřeby, léky a zdravotní pomůcky, mobilní telefon apod., a dále věci nezbytné pro výkon povolání), cennosti a doklady.

Vykázané osobě je rovněž jasně vysvětleno, na který prostor se vykázání vztahuje, včetně rozsahu jeho bezprostředního okolí (s důrazem na potřebu ochrany ohrožené osoby). Pokud vykázaná osoba odmítne prostor opustit, policista ji poučí, že po předchozí marné výzvě je oprávněn použít všechna oprávnění a zákonné prostředky k prosazení vykázání. Jsou-li splněny podmínky pro vykázání v případech, kdy dojde k násilí mimo společné obydlí (např. v hotelu), je násilná osoba vykázána ze společného obydlí, a nikoliv z prostoru, ve kterém se ohrožená a násilná osoba zdržují pouze přechodně či krátkodobě.

Policista vykázané osobě zároveň předá seznam ubytovacích zařízení a kontakty na společnosti, které se zabývají pomocí násilným osobám při zvládnutí jejich agrese (informační a poradenská centra).

Pokud vykázaná osoba s vykázáním nesouhlasí, může proti němu na místě podat námitky, které vykazující policista uvede do formuláře Potvrzení o vykázání. O tomto

⁴⁶ ČESKO. Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích ze dne 17. května 1990. In: *Sbírka zákonů*. Česká a Slovenská federativní republika. 1990. částka 35, s. 818

policista bez zbytečného odkladu informuje příslušné krajské ředitelství policie. Vykázaná osoba má zároveň právo podat námitku proti vykázání u příslušného krajského ředitelství, a to do 3 dnů od převzetí Potvrzení o vykázání. Lhůta 3 dnů začíná běžet dnem následujícím po dni, kdy bylo vykázanou osobou převzato Potvrzení o vykázání. K dodržení lhůty dojde, pokud vykázaná osoba námitky podá u příslušného krajského ředitelství nebo je předá k poštovní přepravě nejpozději poslední (třetí) den.

Stejně jako osoba násilná, musí být policistou poučena i osoba ohrožená. Ohrožené osobě je proti podpisu předáno Poučení ohrožené osoby. Dále policista ohrožené osobě předá veškeré informace o dalším možném postupu (např. podání návrhu na vydání předběžného opatření) a seznam institucí poskytujících pomoc obětem domácího násilí.

Vykázání trvá 10 dní ode dne jeho provedení. Doba vykázání platí od chvíle, kdy je o něm rozhodnuto, nikoliv od chvíle, kdy se o něm dozví osoba vykázaná. Lhůta však začíná běžet dnem následujícím po dni vykázání a končí ve 24:00 hod. dne desátého. Dobu vykázání nelze zkrátit ani na žádost ohrožené osoby. Vykázání nekončí, pokud došlo k jeho prodloužení na základě návrhu na vydání předběžného opatření (nebo přímo již vydáním předběžného opatření), o které žádá ohrožená osoba.

V praxi se policisté často také setkávají se zvláštními případy, kdy je k vykázání přistupováno. Pokud je násilnou osobou nezletilec (osoba mladší 18 let) a jsou-li dány podmínky pro vykázání, policista nezletilou osobu vykáže a předá ji orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Dalším takovým zvláštním případem může být to, že ohrožená osoba je vysokého věku, nemohoucí nebo nemocná a je odkázána na péči a pomoc vykázané osoby, přičemž tuto péči nemůže poskytnout nikdo jiný. V takovýchto případech je policista povinen o nastalé situaci informovat příslušný odbor sociální péče městského/obecního úřadu. Mimo pracovní dobu úřadu (v nočních hodinách) je policista zároveň povinen zajistit péči a pomoc například převozem ohrožené osoby do zdravotnického zařízení.

5.5 POSTUP PO VYKÁZÁNÍ

Jak již bylo výše zmiňováno, policista je povinen ohrožené osobě předat kontakty na instituce, které se zabývají pomocí obětem domácího násilí, a to včetně kontaktu na příslušné intervenční centrum⁴⁷. Vykázané osobě předá seznam ubytovacích zařízení, případně jí umožní, aby si (telefonicky) z policejní služebny zajistila ubytování jiné.

Jakmile dojde během vykázání k jakékoliv změně (ukončení nebo prodloužení vykázání), musí být o přijatých změnách neprodleně informována jak ohrožená i násilná osoba, a zároveň také soud, rozhodující o případném podání návrhu na předběžné opatření, dále příslušné intervenční centrum a orgán sociálně-právní ochrany dětí (pokud ve společné domácnosti žijí nezletilé děti). Veškeré informace předává ten, kdo změnu zajistil.

V průběhu vykázání je rovněž vykázané osobě umožněno, aby si vyzvedla věci nezbytné pro své podnikání nebo výkon povolání, a to za přítomnosti policisty. O tomto je třeba předem informovat osobu ohroženou. O všem je policistou sepsán Úřední záznam.

Nejpozději do 24 hodin od vykázání musí policista sepsat Úřední záznam o incidentu se znaky DN a Úřední záznam o vykázání (kopii tohoto formuláře si může jak vykázaná, tak i ohrožená osoba vyzvednout na útvaru). Dále musí policista zaslat opis Úředního záznamu o vykázání intervenčnímu centru, okresnímu soudu, a pokud ve společném obydlí žije i nezletilá osoba, pak i orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

⁴⁷ ČESKO. Zákon č. 108/2006 o sociálních službách ze dne 14. března 2006. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2006, částka 37, s. 1257-1289.

5.5.1 KONTROLA VYKÁZÁNÍ

Kontrolu dodržování vykázání upravuje čl. 8 Metodické pomůcky č. 1/2010.

Ve lhůtě 3 dnů od vykázání musí být provedena kontrola, zda jsou dodržována pravidla vykázání – zda se násilná osoba nezdržuje ve vymezeném prostoru, nebo se nesnaží kontaktovat ohroženou osobu. O kontrole je vždy ohrožená osoba předem vyrozuměna, a tím je zároveň požádána o součinnost při vstupu do společného obydlí. Ohrožená osoba nesmí být k poskytnutí součinnosti při kontrole vykázání jakýmkoliv způsobem nucena. Z tohoto je patrné, že poskytnutí součinnosti může ohrožená osoba odmítnout. Zároveň z toho také vyplývá fakt, že za účelem provedení kontroly nemá policista oprávnění otevřít uzavřené společné obydlí a vstoupit do něj (výjimkou jsou pouze případy, kdy jsou splněny podmínky dle zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky).

Kontrolu provádí vykazující policista (případně služebním funkcionářem pověřený policista jiný). Ke kontrole může policista též využít výpovědi ohrožené osoby, případně jiných osob a informací od intervenčního centra.⁴⁸

Jakmile během kontroly vykázání policista zjistí, že se vykázaná osoba nachází v určeném prostoru, vyzve ji k opuštění tohoto prostoru. Pokud by vykázaná osoba po předchozí marné výzvě neuposlechla a vymezený prostor neopustila, je policista oprávněn použít donucovacích prostředků za účelem prosazení vykázání. Pokud dojde k neuposlechnutí uloženého vykázání ze strany vykázané osoby, je dán podnět k zahájení přestupkového řízení. Jakmile by šlo o závažné nebo opakující se jednání vykázané osoby, které by směřovalo ke zmaření vykázání, je dán podnět k zahájení trestního řízení podle ust. § 337 odst. 2 zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání).⁴⁹ Stejný postup lze využít i u osoby ohrožené, avšak v těchto případech je nutné řádně zvážit, zda osobu ohroženou za její jednání postihovat (její jednání může být odvislé od její závislosti na osobě vykázané).

48 Metodická příručka č.1/20110 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázání (vedeno pod č.j. PPR-175/ČJ-2010-0099UP).

49 ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ze dne 17. července 2008. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2008. částka 91, s. 4095-4096.

O provedené kontrole a jejích výsledcích, policista v rámci IS ETŘ sepíše Úřední záznam o provedení kontroly dodržování povinností vyplývajících z vykázání.

5.6 PŘED UKONČENÍM VYKÁZÁNÍ

Před ukončením vykázání je policista povinen ověřit, zda byl ohroženou osobou podán návrh na vydání předběžného opatření. Pokud návrh podán nebyl, v IS ETŘ se proveden záznam o ukončení vykázání a vykázané osobě se proti podpisu do formuláře Potvrzení o vykázání, vrátí klíče od společného obydlí. Jakmile byl podán návrh na vydání předběžného opatření, je prodloužení lhůty vykázání zaznamenán v IS ETŘ. Pokud příslušný soud vyhoví, jsou mu předány klíče od společného obydlí, které byly vydány vykázanou osobou.

5.7 LHŮTY VYKÁZÁNÍ DLE ZÁKONA O POLICII

V zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, jsou určeny následující lhůty vztahující se k vykázání:

- § 44 odst. 2, 3 – vykázání trvá 10 dní – Počítá se od ústního vykázání, byť jen jedné ze zúčastněných stran a nikoliv od předání vykázání násilné osobě. To znamená, že je zahájeno ve chvíli, kdy je o samotném vykázání rozhodnuto, bez ohledu na to, zda je o něm vyrozuměna násilná osoba. Lhůta začíná běžet dnem následujícím po dni, v němž došlo k vykázání, a končí ve 24:00 hod. desátého dne, pokud nedošlo k prodloužení na základě návrhu ohrožené osoby na vydání předběžného opatření.
- § 44 odst. 5 – námitky ve lhůtě do 3 dnů – Vykázaná osoba může podat námitku proti vykázání u příslušného krajského ředitelství policie. Lhůta začíná běžet dnem, doručení Potvrzení o vykázání a je dodržena, pokud je námitka podána nejpozději k poslednímu (třetímu) dni buď podáním na krajském ředitelství, nebo předáním k poštovní přepravě.
- § 47 odst. 3 – do 24 hodin od vstupu – Do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí (pokud do něj bylo vstoupeno) je policista povinen vyrozumět

příslušné intervenční centrum, a pokud ve společném obydlí žijí i nezletilí, tak zároveň povinnost vyrozumět i odbor sociálně-právní ochrany dětí.

- § 47 odst. 4 – kontrola vykazání – Ve lhůtě do 3 dnů od vykazání je policista povinen provést kontrolu dodržování povinností z něho vyplývajících.⁵⁰

5.8 DALŠÍ POVINNOSTI VYKAZUJÍCÍHO POLICISTY PŘI VYKÁZÁNÍ

Na závěr této kapitoly je nutné zmínit ještě pár poznatků, na které by se nemělo během řešení incidentů se znaky domácího násilí zapomínat.

V místech domácího násilí a následného vykazání by vždy mělo být provedeno ohledání místa incidentu a měla by být pořízena fotodokumentace. Pokud došlo ke zranění osob, je důležité nafotit i tato zranění. Dále by vždy měl být zajištěn záznam oznámení incidentu na linku 158.

Pokud soud zamítl žádost o prodloužení vykazání, je nutné zkoumat právní moc, odkladný účinek rozhodnutí, a dle toho postupovat při vydání klíčů.

V neposlední řadě ještě jednou připomínám také povinnost zjistit, zda ve společném obydlí žijí i nezletilé osoby. Tato povinnost implicitně vyplývá z § 47 odst. 3 zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, kde je stanovena povinnost o události vyrozumět odbor sociálně-právní péče o dítě.⁵¹ Pokud jsou splněny zákonné podmínky, je důležité i nezletilou osobu označit za osobu ohroženou (Z výzkumu, který provedla agentura STEM v roce 2001, vyplývá, že nezletilá osoba domácímu násilí přihlíží v 69 % případů.⁵²). V případech, kdy nezletilá osoba není přímo na místě, je nutné zjistit, zda bydlí s ohroženou i násilnou osobou ve společném obydlí a zda byla či nebyla svědkem předchozích incidentů.

50 ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ze dne 17. července 2008. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2008. částka 91, s. 4096-4097.

51 ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ze dne 17. července 2008. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2008. částka 91, s. 4097.

52 SZCZEPANIKOVÁ, A. a kol. *Jak jednat v případech domácího násilí? Praktická doporučení pro příslušníky / příslušnice Policie ČR*. Brno : Liga lidských práv, 2004, s. 3.

6 KASUISTIKA

V kapitole šesté je popsán případ páru, který byl po delší dobu řešen na Místním oddělení (Obvodní ředitelství Praha), a který si následně z důvodu věcné příslušnosti převzala Služba kriminální policie a vyšetřování (SKPV). Celý případ je zpracován na základě spisového materiálu, který k nahlédnutí poskytl jeho hlavní zpracovatel. Jména obou aktérů jsou pozměněna.

PŘÍPAD PANA NOVÁKA A PANÍ NOVOTNÉ

V pozdních hodinách dne 7. července 2013 byla hlídka místního oddělení volána k případu, kdy muž bil na ulici ženu. Již před příjezdem hlídky na místo však oba aktéři z místa odešli neznámo kam. Oznamovatel uvedl popis osob, kdy dle místní znalosti hlídka došla k závěru, že by se mohlo jednat o paní Novotnou a jejího bývalého partnera pana Nováka. Vzhledem k tomu, že se jednalo o pár, u kterého již v minulosti docházelo k častým incidentům, hlídka se rozhodla provést kontrolu bytu, který spolu partneři obývali (v bytě v danou dobu bydlela pouze paní Novotná a její dvě děti), který se nacházel ve vzdálenosti jednoho bloku od místa nahlášené události. Hlídka na místě zjistila, že okna bytu jsou otevřena dokořán, avšak v bytě je tma a na zvonění následně nikdo nereagoval.

Zhruba o dvě hodiny později, to již bylo 8. července 2013, byla hlídka volána na adresu shodnou s bydlištěm paní Novotné k případu údajného pádu osoby z okna. Po příjezdu na místo hlídka zjistila, že na chodníku sedí bosá žena – paní Novotná, která měla krvavé stopy v obličeji a na obou nohou. Levý kotník měla žena roztržený a z rány trčela zlomená kost. Paní Novotná hlídce uvedla, že její bývalý partner, pan Novák, jí vlezl do bytu. Z obavy o své zdraví paní Novotná použila proti panu Novákovi „kasr“, na to pan Novák proti poškozené zaútočil nožem. Poškozená, z důvodu obav o svůj život, zvolila jako únik před panem Novákem skok z okna bytu ve zvýšeném přízemí (zhruba 5 metrů nad zemí). Hlídka bylo rovněž zjištěno, že předchozí událost, tedy napadení ženy mužem na ulici, se odehrálo mezi poškozenou a panem Novákem. Paní Novotná byla následně převezena na ošetření do nemocnice.

Takto se započíná celý případ, který byl dle věcné příslušnosti vzhledem k jeho závažnosti, od Místního oddělení přebrán do vyšetřování Službou kriminální policie a vyšetřování (dále jen SKPV).

Pár Novotná a Novák byl na místním oddělení dobře znám již z minulosti pro časté dřívější incidenty, jako například podezření na domácí násilí, které již jednou bylo na daném útvaru řešeno vykázáním pana Nováka nebo další „méně významné“ události, které byly řešeny v rámci přestupkového řízení nebo pod tzv. obyčejným číslem jednacím. V rozebírané kasuistice se však zaměříme primárně na incidenty, které se odehrály ve dnech 29. června, 30. června a 7. července roku 2013, a které následně vedly k odsouzení pana Nováka pro dlouholeté násilné jednání vůči paní Novotné. Níže zmiňovaná fakta jsou uvedena ve spisovém materiálu vedeného k danému případu.

Nyní se vraťme zpět ke dni 29. června 2013. Toho dne pan Novák paní Novotnou vtačil násilím do jejího bytu, kde se následně zdržoval a setrval proti její vůli. Poškozenou srazil na pohovku, zaklekl ji a po delší dobu ji omezoval v pohybu a různým způsobem ji fyzicky a verbálně napadal a obtěžoval (dal jí ruku přes ústa i nos, přiložil jí polštář na obličej, kdy tato nemohla dýchat apod.). Dále jí rozepnul zip u kalhot a strčil ruku na její genitálie, odhalil jedno z jejích ňader, přes které ji dvakrát plácl. Během tohoto prohledal mobilní telefon poškozené, kde si četl SMS zprávy, aby se dopátral toho, zda má paní Novotná jiného partnera.

Dne 30. června 2013 pak na ulici před domem poškozené vulgárně nadával, natlačil ji na zeď domu, udeřil ji do obličeje a nabízel ji jako „kurvu“ ke koupi náhodným svědkům. Dále s ní smýkal, táhnul jí za šálu ke zdi, k níž jí přitiskl, opět s ní smýkal, až ji shodil na zem. Opakovaně jí během tohoto jednání vyhrožoval slovy „zabiju Tě“.

Výše uvedeným jednáním pan Novák naplnil skutkovou podstatu trestných činů porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1 a 2 zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník (dále jen trestní zákoník), omezování osobní svobody podle § 171 odst. 1 trestního zákoníku, porušování tajemství přepravovaných zpráv podle § 182 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku, výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku a nebezpečné vyhrožování podle § 353 odst. 1 trestního zákoníku.

O týden později, dne 7. července roku 2013 kolem 22:00 hodin, zde navazujeme na incident zmíněný v úvodu této kapitoly, se pan Novák demonstrativně polil benzínem, přičemž v ruce držel zapalovač s tím, že se zapálí. Následně začal vyhrožovat paní Novotné, že ji vezme s sebou. Zhruba o hodinu a půl později, tedy kolem 23:30 hodin, pan Novák poškozenou násilím vtlačil do bytu, kde neoprávněně proti vůli paní Novotné setrval, přičemž ji donutil zamknout a násilně ji v uzamknutém bytě držel. Poškozené vyhrožoval tím, že ji podřízne, že jí uřízne poprsí a opětovně, že ji vezme s sebou, přičemž přinesl z kuchyně nože, jeden z nich vzal do ruky a poškozenou jím ohrožoval. Paní Novotná v důsledku toho stříkla panu Novákovi do očí slzný plyn ze spreje, který měla u sebe, před dotyčným začala utíkat a jelikož neměla jinou možnost, vyskočila ze strachu z okna na ulici ze zvýšeného přízemí, čímž si způsobila otevřenou frakturu patní kosti na pravé noze (zlomenina jevila známky dislokace úlomků, doprovázené tržnou ranou), zlomeninu levé patní kosti a tři drobné tržné ranky na pravém lokti, načež byla převezena do nemocnice, kde byla hospitalizována od 8. července 2013 po dobu 14 dní. Předpokládaná doba pracovní neschopnosti činila tři měsíce.

Tímto pan Novák naplnil skutkovou podstatu trestných činů nebezpečné vyhrožování podle §353 odst.1 a 2 písm. c) trestního zákoníku, porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1 a 2 trestního zákoníku a omezování osobní svobody podle § 171 odst. 1 a 3 písm. d) trestního zákoníku.

Vzhledem k událostem, které se odehrály na konci měsíce června, tedy ve dnech 29. a 30. června 2013, byl dne 1. července 2013 pan Novák zadržen dle § 76 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád (dále jen trestní řád), pro podezření, že poškozenou Novotnou pronásledoval a opakovaně ji fyzicky napadl a psychicky týral. Následně s ním byl na Místním oddělení sepsán Úřední záznam o podaném vysvětlení dle § 158 odst. 6 trestního řádu, kdy se pan Novák vyjadřoval k „údajnému“ násilnému chování vůči poškozené. Ještě téhož dne si pana Nováka převzala SKPV, která s panem Novákem sepsala Protokol o výsledku obviněného, kdy mu bylo sděleno obvinění ze spáchání trestných činů dle § 353 odst. 1 trestního zákoníku (nebezpečné vyhrožování), § 178 odst. 1 a 2 trestního zákoníku (porušování domovní svobody), § 171 odst. 1 trestního zákoníku (omezování osobní svobody) a § 182 odst. 1 písm. b) trestního

zákoníku (porušování tajemství přepravovaných zpráv). Po sdělení obvinění byl pan Novák propuštěn na svobodu.

Co se týká událostí, které se odehrály na přelomu 7. a 8. července 2013, kdy se pan Novák demonstrativně polil benzínem a vyhrožoval sebeupálením a celá tato situace vygradovala skokem poškozené z okna (viz výše), byly tyto události prvotně popsány v Úředním záznamu na místě zasahující hlídky místního oddělení. Vzhledem k závažnosti situace byla na místo přivolána stálá výjezdová skupina SKPV, která provedla ohledání místa činu a dále vytěžení poškozené ve zdravotnickém zařízení, kam byla tato převezena na ošetření. Členové výjezdové skupiny dále provedli prověrku v místě události, kdy zjistili, že přede dveřmi bytu poškozené byla na zemi položena květina. Podezřelý se však na místě nenacházel. Na základě výše zmiňovaných okolností komisař SKPV rozhodl o zajištění bezpečnosti poškozené ve zdravotnickém zařízení, ve kterém byla hospitalizována, střežením hlídkou Oddělení hlídkové služby, a dále uvedl poznámku, že je u pana Nováka dán důvod uvalení vazby., a to na základě § 67 písm. c) trestního řádu.

Dne 9. července 2013 byla státním zástupcem podána žádost o sledování pana Nováka prostřednictvím IMEI jeho telefonního aparátu a jeho SIM karet. Sledování bylo soudcem povoleno.

Ještě téhož dne byl však pan Novák vypátrán v Psychiatrické léčebně (mimo územní hlavního města Prahy), kam byl tento převezen poté, kdy se pokusil spáchat sebevraždu skokem pod vlak. Na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře, který neshledal důvod k nedobrovolné hospitalizaci pana Nováka v psychiatrické léčebně, byl pan Novák dne 9. července 2013 zadržen dle § 76 odst. 1 trestního řádu.

Dne 10. července 2013 byl s panem Novákem sepsán vyšetřovatelem SKPV Protokol o výsledku obviněného, přičemž obvinění se týkalo trestných činů dle § 353 odst. 1 a 2 písm. c) trestního zákoníku (nebezpečné vyhrožování), § 178 odst. 1 a 2 trestního zákoníku (porušování domovní svobody), § 171 odst. 1 a 3 písm. d) trestního zákoníku (omezování osobní svobody). Na základě tohoto obvinění byl vyšetřovatelem SKPV podán návrh na vzetí pana Nováka do vazby. Zároveň byla podána žádost o ustanovení obhájce v souladu s § 36 odst. 3 trestního řádu.

Na základě rozhodnutí soudce byl pan Novák dne 12. července 2013 vzat do vazby dle § 67 písm. c) trestního řádu s tím, že vazba se započala dne 9. července 2013, čili ode dne jeho zadržení policejním orgánem dne 9. července 2013. Pan Novák podal stížnost proti vzetí do vazby, přičemž soudce neshledal písemný slib ani dohled probačního úředníka jako dostatečný důvod oproti uvalení vazby.

18. července 2013 byl vyšetřovatel opatřením přibrán znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie dle § 116 odst. 1 trestního řádu. Znalcem nebyla u pana Nováka zjištěna psychotická porucha. Ze znaleckého posudku dále vyplývá, že se jedná o osobnost emočně nevyváženou, se sníženou frustrační tolerancí a impulzivní reaktivitou v zátěži, s rysy dráždivosti a nezdrženlivosti. Intelektové schopnosti posuzovaného byly z klinického hlediska znalcem shledány v pásmu průměru.

Opatřením dle § 105 odst. 1 trestního řádu byl dále přibrán znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychologie, který posuzoval jak osobnost pana Nováka, tak i osobnost paní Novotné.

Z posudků vyplývá, že pan Novák je nadprůměrně inteligentní zcentrovaná osobnost ve směru poruchy osobnosti s příznaky hypochondrie, sebelitování a prezentování se jako oběti s hysterickými rysy a dramatizací běžných událostí, se snížením schopnosti respektovat práva druhých osob a oploštěným prožíváním citových vztahů. V případě paní Novotné se dle znalce jedná o osobnost dobře komponovanou, stabilní, vykazující znaky deprese zřejmě následkem pojednávaných událostí. Obecná i konkrétní věrohodnost poškozené se jeví jako průměrně dobré, přičemž tendence k fabulacím a lhavosti nebyly zjištěny.

V neposlední řadě byl dne 19. července 2013 opatřením přibrán znalec z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství, k posouzení zranění poškozené paní Novotné. Znalec ve své posudku uvádí, že paní Novotná utrpěla poměrně závažný úraz, který si vyžádal hospitalizaci po dobu 14 dní ve zdravotnickém zařízení, přičemž omezení v jejím běžném životě přesáhne dobu šesti týdnů. Předpokládaná pracovní neschopnost byla vyšetřujícím lékařem předběžně stanovena na dobu zhruba tří měsíců. Znalec zároveň ve svém posudku konstatoval, že nelze vyloučit i možný smrtelný průběh zranění, např. pokud by došlo rotaci a nárazu těla na chodník.

Dne 15. srpna 2013 byla panu Novákovi zamítnuta stížnost ohledně vzetí do vazby. Po provedených výsleších za přítomnosti obhájce obviněného byl dne 11. října 2013 podán Návrh na podání obžaloby vyšetřovatelem SKPV.

Celý případ byl pro veškeré zainteresované osoby ukončen dne 17. března 2014, kdy byl vynesena rozsudek Jménem republiky, v němž byl obžalovaný pan Novák shledán vinným a byl odsouzen dle § 171 odst. 3 trestního zákoníku za užití § 43 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání pěti let (pozn. Obžalovanému byl uložen souhrnný trest za celkem devět trestných činů vyměřených dle zásad úhrnnosti specifikovaný dle § 43 odst. 1 trestního zákoníku podle nejpřísněji trestného činu, tedy za trestný čin omezování osobní svobody dle § 171 odst. 3 trestního zákoníku).

V závěru nutno pochválit kvalitní a rychlou práci všech, kteří se na šetření celého případu podíleli. Jak od počáteční činnosti hlídky na místě, přes vyšetřovatele, kteří prováděli veškerá šetření, výslechy a další kroky vedoucí k uzavření případu, až po činnost státního zástupce a soudu.

Incidenty, které se odehrály v průběhu zhruba jednoho týdne, pak rozřešily případ domácího násilí, který se táhl po dobu mnoha let, a který ohrožoval zdraví a život poškozené, která zpočátku s policií odmítala spolupracovat. Následná práce orgánů činných v trestním řízení docílila odsouzení násilníka, jehož pobyt na svobodě byl pro poškozenou krajně nebezpečný.

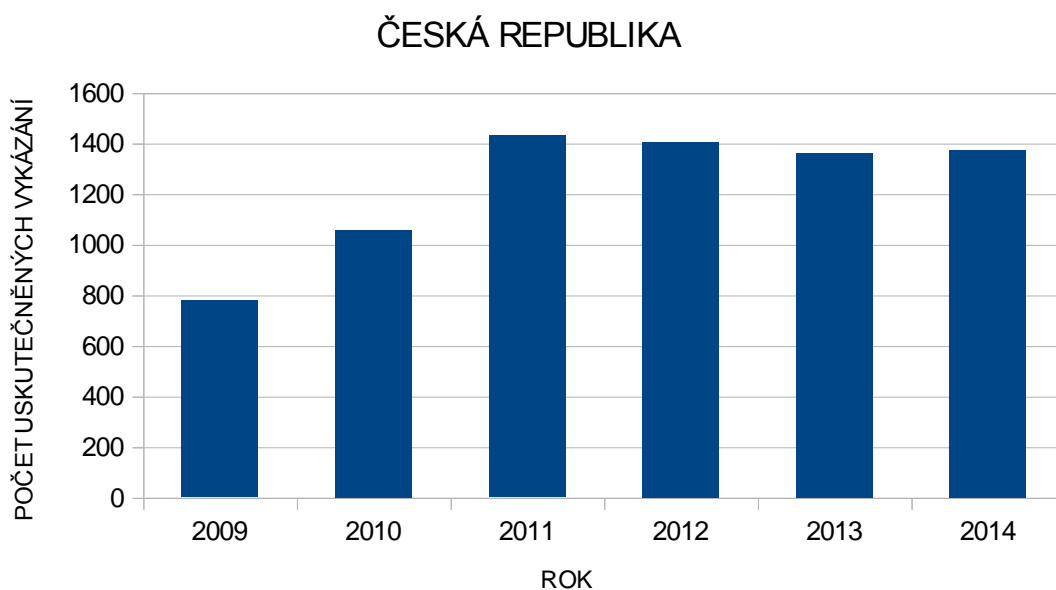
7 STATISTIKY

Statistické přehledy počtu uskutečněných vykázaní jsou přístupné na internetových stránkách Bílého kruhu bezpečí, o.s.⁵³ V následujících grafech a tabulce je znázorněn počet uskutečněných vykázaní v rámci území celé České republiky a dále na území hlavního města Prahy v období let 2009 až 2014.

Obr. 1: Počty vykázaní na území hl. m. Prahy a ČR v letech 2009-2014⁵⁴

POČTY USKUTEČNĚNÝCH VYKÁZÁNÍ

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ČESKÁ REPUBLIKA	48	104	123	138	155	213
PRAHA	778	1058	1430	1405	1361	1374

Z Grafu č. 1 vyplývá, že na území celé České republiky byl v roce 2009 počet vykázaní na poměrně nízké úrovni, tento fakt však může vycházet zejména z toho, že v tomto roce se začalo vykázaní provádět dle nového zákona o policii (zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR), a tudíž zavedení institutu vykázaní do praxe potřebovalo

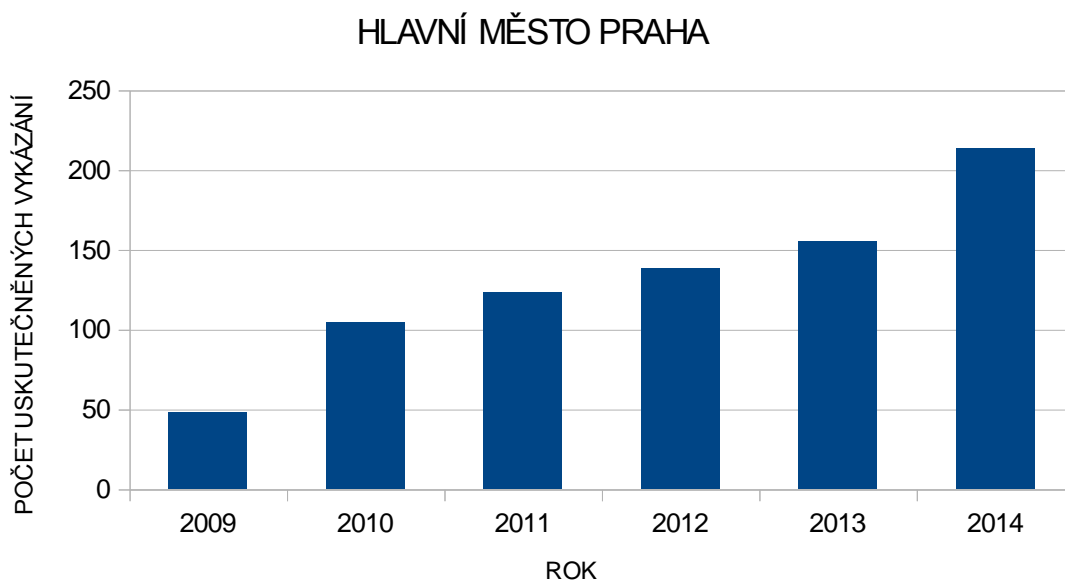
⁵³ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Pomoc obětem trestných činů v ČR – Statistiky*. [online]. Bílý kruh bezpečí, o.s., © 2007 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.bilykruhbezpeci.cz/o-nas/statistiky/>>.

⁵⁴ Upraveno dle statistických přehledů počtu vykázaní z <http://www.domacinasili.cz/statistiky>

určitou dobu, než se stane rutinním úkonem. K dalšímu nárůstu počtu vykázaní došlo v roce 2010 a následně pak v roce 2011, přičemž od této doby je počet uskutečněných vykázaní na území České republiky relativně stabilní.

Graf č. 2 znázorňuje počet uskutečněných vykázaní na území hlavního města Prahy. Již na první pohled je patrné, že v Praze dochází ke každoročnímu nárůstu. V roce 2009 bylo uskutečněno celkem 48 vykázaní, oproti tomu v roce 2014 bylo provedeno již 213 vykázaní, což znamená 343% nárůst.

Obr. 2: Počty vykázaní na území hl. m. Prahy v letech 2009-2014⁵⁵

⁵⁵ Upraveno dle statistických přehledů počtu vykázaní z <http://www.domacinasili.cz/statistiky>

ZÁVĚR

„Domácí násilí představuje závažný a aktuální celospolečenský problém s devastujícím dopadem na všechny postižené, což bývají zpravidla členové rodiny, nikoliv ojediněle i děti vyrůstající v násilném prostředí.“⁵⁶ Z tohoto důvodu by měl každý z nás věnovat pozornost svému okolí a ne pouze bez zájmu přihlížet incidentům, které se dějí v našem nejbližším okolí. Měli bychom si více všimnout toho, co se děje kolem nás, aktivně pomáhat a oznamovat případná podezření na některou z možných forem domácího násilí. Nejde pouze o momentální ochranu ohrožených osob před útokem, ale rovněž o budoucnost. Z mnoha psychologických studií je totiž patrné, že jedním z elementů, které mají vliv na to, jak se dítě bude chovat v dospělosti (zda se bude jednat o osobu vyrovnanou, extrémně submisivní či naopak dominantní s prvky násilného jednání), je právě výchova a rodinné prostředí. Může se stát, že například v rodině, kde dochází k domácímu násilí, kdy muž napadá ženu a jsou tomu přítomny děti – chlapec a dívka, může dojít k přijetí tohoto modelu do budoucí doby. Mohlo by se přihodit, že například chlapec bude považovat za normální to, že muž se vůči ženě chová násilně a touto cestou si vymáhá její poslušnost. Zároveň dívka naopak může přejmout návyk podřízené, odevzdané a na rány zvyklé ženy, která pak těžko nachází únik z tíživých situací.

„Domácí násilí, které obvykle začíná drobnějšími výpady a útoky, může přerůst do nekontrolované agrese vedené vůči ohrožené oběti. Vzhledem k tomu, že k násilí dochází na soukromé půdě, eventuálně jinde v ústraní, kam nedosahuje veřejná kontrola, oběť je v průběhu napadání izolována od možností jakékoli pomoci zvenčí a následkem toho dochází k silné traumatizaci oběti.“⁵⁷ Z tohoto důvodu je důležitá naše účast.

56 JELÍNEK, J. K trestněprávnímu postihu domácího násilí. *Kriminalistika*. 2005, č. 4, s. 257-264. ISSN 1210-9150.

57 ČÍRTKOVÁ, L. Vybrané výzkumy a teorie domácího násilí. *Policista*. 2002, č. 7, s. 18-21. ISSN 1211-7943.

Co se týká forem a projevů domácího násilí, kterému byla věnována druhá kapitola, pro doplnění je ještě rozšířena o informaci, jež byla uveřejněna v časopise Sociální práce, v rozhovoru s Mgr. Petrou Vitoušovou, prezidentkou Bílého kruhu bezpečí: „V České republice je nejrozšířenější formou kombinace fyzického násilí a psychického násilí, na druhém místě podle výskytu je násilí psychické. Ojedinele se vyskytuje izolované násilí sexuální. Domácí násilí začíná útoky na rovině násilí proti lidské důstojnosti, které mají za cíl ohroženou osobu sociálně izolovat a minimalizovat její sebeúctu.“⁵⁸

Vzhledem k tomu, že se tento problém může dotknout každého z nás, je důležité, aby stát věnoval péči osvětě mezi veřejností. Bohužel, i v dnešní době se u mnoha lidí setkáváme s názorem, že domácí násilí je věcí soukromou. Tedy, že to, co se odehrává za zavřenými dveřmi a zdmi domu či bytu, je jisté „tabu“. Někteří žijí v přesvědčení, že oběť si takové zacházení vlastně svým způsobem „zasloužila“, případně, že se jedná jen o hysterickou ženu, která vše zveličuje. I tento přístup veřejnosti pak osoby ohrožené vede k tomu, že se snaží svou situaci před okolím tajit a teprve ve chvíli, kdy jde jim samotným, jejich rodinným příslušníkům nebo dětem o holý život, krizovou situaci začínají řešit. Tomuto náhledu by se však dalo předejít. Abychom se vyvarovali zpátečnickému nahlížení na problematiku domácího násilí, je důležité, aby veškeré informace byly dobře přístupné a mohly se tak dostat do veřejného povědomí. Začít je přitom nutné již u dětí. Na školách již existují programy zaměřené na ochranu před násilím, ale dle mého názoru by měly být přednášky prováděny opakovaně, s obsahovým přihlédnutím k věku posluchačů.

Další možností osvěty, která by mohla oslovit širokou veřejnost, je mediální kampaň, jež by byla cílena na různé skupiny různého věku i sociálního zaměření. Tato cesta se možná jeví jako příliš finančně nákladná (pokud by například šlo o televizní šoty), ale dle mého názoru se najde mnoho organizací a lidí, kteří jsou aktivní v médiích, a kteří by takovouto kampaň rádi podpořili, bez nároku na honorář.

Dalším důležitým krokem pro předcházení domácímu násilí je samotný výcvik příslušníků, sociálních pracovníků a dalších osob, které se podílí jednak na

58 BAJER, P. Pachatelé nejčastěji kombinují psychické a fyzické násilí. *SOCIÁLNÍ PRÁCE – Časopis pro teorii, praxi a vzdělávání v sociální práci*. 2006, č. 2, s. 5. ISSN 1213-6204.

preventivních programech nebo přímo již na řešení nastalých situací. Z hlediska Policie České republiky je dle mého názoru nedostačující, že na kurzy věnující se problematice domácího násilí a provádění vykázaní jsou vysíláni pouze zpracovatelé, kteří se již běžně nepohybují „na ulici“, tedy ti, kdo již mají na zhodnocení případu, provedení jednotlivých kroků a jejich vykonání dostatek času. Již nejsou v tak stresové situaci jako hlídky, které se nachází přímo na místě incidentu v době jeho průběhu nebo těsně po jeho skončení, kdy se na místě musí řešit velké množství věcí a pro mnohé policisty se jedná o značně psychicky náročnou zátěž. Navíc velké procento policistů, kteří zasahují jako první na místě, jsou nováčci, kteří mají malé zkušenosti nejen v řešení nečekaných situací, ale i komunikaci jako takové, což je právě pro řešení incidentů domácího násilí značně problematické a může dojít ke špatnému vyhodnocení situace, nedůslednému jednání nebo bagatelizování, a to může přinést riziko nejen pokračování dalších útoků po odjezdu hlídky z místa, ale může mít dokonce fatální následky v podobě smrti ohrožené osoby. Proto by výše zmiňované semináře měly být vypracovány pro potřeby hlídek, které prvotně na místě zasahují. „Školení“ v podobě povinnosti seznámit se s vydanými předpisy prostřednictvím systému e-SIAŘ, případně přečtením textu, který je napsaný v Metodické pomůcce během služebních porad, je naprosto nedostačující.

Co se týče zhodnocení činnosti policie v případech domácího násilí, dle mého názoru se většina příslušníků (v rámci možností) snaží k těmto situacím přistupovat opravdu zodpovědně a snaží se pomoci ohrožené osobě všemi možnými prostředky. Zároveň je nezbytné věnovat více času a prostředků rezortnímu vzdělávání.

Právní úprava, která řeší problematiku dotýkající se domácího násilí, je dle mého názoru dostatečně ošetřena. Vzhledem k tomu, že vykázaní je institutem preventivním, kterého využívá Policie České republiky, je pozitivní, že došlo k zasazení vykázaní do zákona o policii s tím, že orgán vydává Potvrzení o vykázaní a nemusí vydávat Rozhodnutí o vykázaní v režimu správního řádu.

Nestačí tedy než doufat, že management policejního sboru časem přehodnotí přístup a možnosti dalšího vzdělávání policistů, aby tím zabezpečil lepší ochranu společnosti před negativními jevy, které se v ní vyskytují, aby činnost policie byla co nejúčinnější, aby klesla kriminalita na co nejnižší úroveň a díky tomu, aby všichni měli rovné příležitosti pro klidný a pohodový život.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

BAJER, P. Pachatelé nejčastěji kombinují psychické a fyzické násilí. *SOCIÁLNÍ PRÁCE – Časopis pro teorii, praxi a vzdělávání v sociální práci*. 2006, č. 2. . ISSN 1213-6204.

ČÍRTKOVÁ, L. *Forenzní psychologie*. 1. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86473-86-4.

ČÍRTKOVÁ, L. *Moderní psychologie pro právníky. Domácí násilí, stalking, predikce násilí*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN 978-80-247-2207-8.

ČÍRTKOVÁ, L. Vybrané výzkumy a teorie domácího násilí. *Policista*. 2002, č. 7. ISSN 1211-7943.

DANKOVÁ, K, PELC, V. *Právní pomoc obětem trestných činů..* 1. vyd. Praha : CSSP, 2014. (bez ISBN)

HUŇKOVÁ, M. a kol. *Domácí násilí v ČR z pohledu práva. Efektivnost právních norem ČR posuzovaná vzhledem k cíli ochrany společnosti před domácím násilím*. 1. vyd. Praha . Justiční akademie České republiky, 2004. ISBN 80-239-6230-2.

JELÍNEK, J. K trestněprávnímu postihu domácího násilí. *Kriminalistika*. 2005, č. 4. ISSN 1210-9150.

KONRÁD, Z., BANGO, D. *Metodika trestných činů souvisejících s domácím násilím*. 1. vyd. Praha : Vydavatelství PA ČR v Praze, 2007. ISBN 978-80-7251-241-6.

KRÁLÍČKOVÁ, Z. a kol. *Právo proti domácímu násilí*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. ISBN 978-80-7400-381-3.

MACHALOVÁ, T. *Domácí násilí – filosofická analýza pojmu*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita 2014. ISBN 978-80-210-6765-3.

MARTINKOVÁ, M., MACHÁČKOVÁ, R. *Vybrané kriminologické aspekty domácího násilí*. 1. vyd. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2001. ISBN 80-86008-98-3

SZCZEPANIKOVÁ, A. a kol. *Jak jednat v případech domácího násilí? Praktická doporučení pro příslušníky / příslušnice Policie ČR*. 1. vyd. Brno : Liga lidských práv,

2004. ISBN 80-239-2207-6.

ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. Praha : C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-178-9.

ŠEDIVÁ, M., VITOUŠOVÁ, P. a kol. *Interdisciplinární přístup k řešení případů domácího násilí na komunitní úrovni*. Praha : Bílý kruh bezpečí, 2005. ISBN 80-239-5441-5.

ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N. a kol. *Domácí násilí : kontext, dynamika a intervence*. Praha : Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.

STRÍLKOVÁ, P., FRYŠTÁK, M. *Vykázání jako prostředek ochrany před domácím násilím*. 1. vyd. Ostrava : KEY publishing, 2009. ISBN 978-80-7418-020-0.

Legislativní dokumenty

ČESKO. Zákon č. 140/1961 Sb. trestní zákoník ze dne 08. prosince 1961. In *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1961.

ČESKO. Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád ze dne 29. listopadu 1961. In *Sbírka zákonů*. Československá socialistická republika. 1961.

ČESKO. Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích ze dne 17. května 1990. In *Sbírka zákonů*. Česká a Slovenská federativní republika. 1990.

ČESKO. Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ze dne 21. června 1991. In *Sbírka zákonů*. Česká a Slovenská federativní republika. 1991.

ČESKO. Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách ze dne 14. března 2006. In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2006.

ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky ze dne 17. července 2008. In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2008.

ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník ze dne 8. ledna 2009. In *Sbírka zákonů*. Česká republika. 2009.

Ostatní dokumenty:

Metodická příručka č.1/2010 ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykázaní (vedeno pod č.j. PPR-175/ČJ-2010-0099UP).

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2012 vedené pod sp. zn. 7 Tdo 1072/2014.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. prosince 2013, vedené pod sp. zn. 11 Tdo 1289/2013.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 67 ze dne 9. dubna 2014, o informačním systému ETR (informační systém pro zpracování údajů a zajištění výkonu spisové služby u útvarů Policie České republiky a jejich organizačních článků).

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 9/2006, kterým se upravuje jednotný postup při provozování a využívání systému D-ZBRANĚ (informační systém držitelů zbrojních průkazů, zbrojních licencí a registrovaných zbraní), ve znění Rozkazu policejního prezidenta č. 117/2009.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 72 ze dne 29. června 2007, o informačním systému KSU (novelizován Závazným pokynem č. 17 ze dne 1. dubna 2011), ve znění Závazného pokynu policejního prezidenta č. 64/2010, kterým se mění některé interní akty řízení.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166 ze dne 23. prosince 2009 o provádění vykázaní.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 55 ze dne 1. dubna 2013, o některých informačních systémech (který upravuje provozování informačních systémů PATROS, I-PARTOS, PATRMV, I-PARTMV a PSEUD), ve znění Pokynu policejního prezidenta č. 230 ze dne 1. prosince 2013, kterým se mění ZPPP č. 55/2013 o některých pátracích informačních systémech.

Elektronické zdroje:

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. *Pomoc obětem trestných činů v ČR – Statistiky*. [online]. Bílý kruh bezpečí, o.s., © 2007 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.bilykruhbezpeci.cz/o-nas/statistiky/>>.

DOMÁCÍ NÁSILÍ. *Domácí násilí* [online]. Bílý kruh bezpečí, o.s., © 2007 [cit. 2014-11-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.domacinasili.cz/domaci-nasili/>>.

DONA linka – Pomoc obětem domácího násilí. *Metoda SARA DN* [online]. Bílý kruh bezpečí, o.s., © 2007 [cit. 2014-11-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.donalinka.cz/nova-praxe/metoda-sara-dn/>>.

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY – DIGITÁLNÍ REPOZITÁŘ. *Důvodová zpráva k zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. [online]. [cit. 12.1.2015]. Dostupné z WWW: <<http://psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=5&ct=410&ct1=0>>.

VESKA A PRÁVO. *Právo, stát, právní systém, právní řád*. [online]. [cit. 15.2.2015]. Dostupné z WWW: <<http://www.vesaprv.estranky.cz/clanky/pravo/2-pravo--stat--pravni-system--pravni-rad.html>>.

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: graf počtu vykázaní na území hl. m. Prahy a ČR v letech 2009-2014

Obrázek č. 2: graf počtu vykázaní na území hl. m. Prahy v letech 2009-2014

Seznam příloh

Příloha č. I: Úřední záznam o vykázaní

Příloha č. II: Potvrzení o vykázaní

Příloha č. III: Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí

Příloha č. IV: Poučení vykázané osoby

Příloha č. V: Poučení ohrožené osoby

Příloha č. VI: Otázky SARA DN

PŘÍLOHY

Příloha I: Úřední o vykázání

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Obvodní ředitelství policie Praha
Vnější služba
Místní oddělení
Praha

Č. j.KRPA- /ČJ-2015-

Praha
Počet listů: 1
Výtisk č.:

Úřední záznam o vykázání

Dne v hod. využil příslušník Policie České republiky: svého oprávnění a podle § 44 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a

vykázal

Jméno a příjmení:
Datum narození:
Státní příslušnost:
Trvalý pobyt: Telefon:
Adresa pro doručování:

Ze společného obydlí:

Které obýval(a) s ohroženou osobou

Jméno a příjmení:
Datum narození:
Státní příslušnost:
Trvalý pobyt: Telefon:
Adresa pro doručování:
jakož i z jeho bezprostředního okolí:
včetně zdržení se styku a navazování kontaktu s ohroženými osobami zejména formou telefonátů, sms, e-mail, oslovování a jinými komunikačními prostředky

na dobu 10 dnů.

Počet nezletilých osob žijících ve společném obydlí:

Odůvodnění vykázání:

Rozdělovník:

Výtisk č.1 -
Výtisk č.2 -
Výtisk č.3 -
Výtisk č.4 -
Výtisk č.5 -

Příloha II: Potvrzení o vykázání

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Obvodní ředitelství policie Praha IV
Vnější služba
Místní oddělení
Praha

Č. j.KRPA- /ČJ-2015

Praha
Počet listů: 2
Výtisk č.:

Potvrzení o vykázání

Příslušník Policie České republiky (dále je "policista"): dne v hod. využil svého
oprávnění podle § 44 zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a

vykázal

pana(i)
Jméno a příjmení:
Datum narození:
Trvalý pobyt:

ze společného obydlí
Jméno a příjmení:
Datum narození:
Trvalý pobyt:

které obývá s ohroženou osobou - osobami:

Telefon:

jakož i z jeho bezprostředního okolí včetně zdržení se styku a navazování kontaktu s ohroženou osobou zejména formou telefonátů, sms, e-mail, oslovování a jinými komunikačními prostředky **na dobu 10 dnů. Vykázaná osoba se po dobu 10 dnů musí zdržet vstupu do prostoru vymezeného policistou a zdržet se styku a navazování kontaktu s ohroženou osobou.**

Vykázání **nebylo** provedeno za přítomnosti nezúčastněné osoby.
Z důvodu:

.....
(otisk kulatého razítka bez státního znaku)

Zpracoval:
(hodnostní označení, jméno, příjmení, podpis)

Poznámky (námitky vykázané osoby proti vykázání):

2. strana
potvrzení o vykázání

Na základě ustanovení § 45 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, byla vykázaná osoba **vyzvána k vydání všech klíčů** od společného obydlí, z něhož byla vykázána. Na základě této výzvy vykázaná osoba klíče **nevydala**.
Důvody nevydání: k obydlí jsou jedny klíče, které byly předány poškozené

Neuposlechnutím výzvy k vydání klíčů se vykázaná osoba může dopustit přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Vydání klíčů: dne v hod.

Klíče vydal (a)

(jméno, příjmení, podpis)

Klíče převzal (a)

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OeČ, podpis)

Vrácení - předání klíčů: dne v hod.

Klíče vrátil (a)

(hodnostní označení, jméno, příjmení, OeČ, podpis)

Klíče převzal (a)

(jméno, příjmení, podpis)

Rozdělovník:

Výtisk č.1 -

Výtisk č.2 -

(převzal, datum, čas, podpis)

Výtisk č.3 - Ohrožená osoba:

(převzal, datum, čas, podpis)

Příloha III: Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Obvodní ředitelství policie Praha
Vnější služba
Místní oddělení
Praha

Č. j. KRPA- /ČJ-2015-

Praha
Počet stran: 2
Výtisk č.:

Úřední záznam o incidentu se znaky domácího násilí

Dne v hod. bylo přijato oznámení o incidentu se znaky domácího (dále jen "incident"). Incident šetřili příslušníci Policie České republiky v místě PRAHA, ul.

Násilná osoba:

Jméno a příjmení:
Datum narození:
Trvalý pobyt:

Ohrožená osoba:

Jméno a příjmení:
Datum narození:
Trvalý pobyt: Telefon:

Oznamovatel:

Jméno a příjmení:
Datum narození:
Trvalý pobyt: Telefon:

Nezúčastněná osoba:

Svědci incidentu:

Jméno a příjmení:
Datum narození:
Trvalý pobyt: Telefon:

Násilná osoba obývá společné obydlí s ohroženou osobou: **ANO/NE**

Forma páchaného násilí:

Použití zbraně při útoku:

Počet nezletilých osob žijících ve společném obydlí:

Přítomnost nezletilých osob při útoku:

2.strana
úředního záznamu o incidentu se znaky domácího násilí

Byly splněny podmínky pro vykazání násilné osoby?

Odůvodnění vykazání:

Námítky proti vykazání:
Námítce vyhověno:

Zpracoval:

Příloha IV: Poučení vykázané osoby

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Obvodní ředitelství policie Praha

Č. j. KRPA- /ČJ-2015-001419

Praha

Počet listů: 2

POUČENÍ VYKÁZANÉ OSOBY dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Jakožto vykázanou osobu Vás poučuji ve smyslu ust. § 44 zákona č. 273/2008 Sb. o tom, že:

- **jste byl(a) v souladu s § 44 odst. 1 cit. zákona vykázán(a) ze společného obydlí obývaného s ohroženou osobou, jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí stanoveného v potvrzení o vykázání. Vykázání je účinné od okamžiku, kdy Vám bylo ústně oznámeno. Vykázán(a) můžete být i ve Vaší nepřítomnosti,**
- **vykázání bylo provedeno bez ohledu na stanovisko ohrožené osoby,**
- **vykázání bude trvat po dobu 10 dnů ode dne jeho provedení, přičemž tuto dobu nelze zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby,**
- **v případě podání návrhu na předběžné opatření podle § 400 a násl. zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, v průběhu vykázání, se doba vykázání prodlužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o tomto návrhu.**

Jste povinen(na) (dle § 45 odst. 1 písm. a) až d) cit. zákona):

- **opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázání,**
- **zdržet se vstupu do prostoru vymezeném v potvrzení o vykázání,**
- **zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou,**
- **vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného obydlí, které máte ve svém držení.**

Máte právo (dle ust. § 45 odst. 2 písm. a) až d) cit. zákona):

- **vzít si ze společného obydlí před jeho opuštěním věci sloužící Vaší osobní potřebě (např. hygienické potřeby, běžné oděvní součásti, léky a zdravotní pomůcky, které užíváte, mobilní telefon), osobní cennosti a osobní doklady,**
- **vzít si v průběhu vykázání ze společného obydlí věci sloužící Vaší osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady a věci nezbytné pro Vaše podnikání nebo pro výkon povolání. Toto právo můžete uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, a to po předchozí dohodě na adrese Vnější služba, Místní oddělení Vrsovice, Přípotoční 300, 10133 Praha 10, telefon: 974860700, 699**
- **ověřit si provedení vykázání na čísle tísňového volání 158,**
- **vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie (adresa a tel. uvedeny výše), přičemž úřední záznam o vykázání bude vyhotoven do 24 hodin od vstupu policisty do společného obydlí.**

Dále Vás poučuji o tom, že:

Podle ust. § 44 odst. 5 cit. zákona můžete podat proti vykázání příslušnému krajskému ředitelství policie

námítky, a to ústně na místě nebo písemně na adresu Praha 4, U Plynárny 2 do 3 dnů ode dne převzetí potvrzení o vykázání. Vaše námítky budou bez zbytečného odkladu přezkoumány a o výsledku budete vyrozuměn(a).

Nesplněním shora uvedených povinností se můžete dopustit přestupku podle § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů; pokud se dopustíte závažného nebo opakovaného jednání, abyste zmařil(a) vykázání, můžete se dopustit trestného činu podle § 337 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Po uplynutí lhůty 10 dnů si na policejní služebně (adresa a telefonický kontakt uvedeny výše) můžete vyzvednout klíče, které jste policistovi předal(a) dle § 45 odst. 1 písm. d). Klíče Vám budou vydány za předpokladu, že nebyl podán návrh na vydání předběžného opatření podle § 400 a násl. zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

2. strana
poučení vykázané osoby

Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem:

Jméno, příjmení a podpis vykázané osoby

Poučení provedl(a) :

Služební hodnost, jméno, příjmení a podpis policisty

Příloha V: Poučení ohrožené osoby

Počet listů: 2

POUČENÍ OHROŽENÉ OSOBY dle ustanovení § 44 až 47 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Jako osobu ohroženou Vás poučuji ve smyslu ust. § 44 zákona č. 273/2008 Sb. o tom, že:

- došlo k vykázáni osoby uvedené v potvrzení o vykázáni z bydlí, které obývala společně s Vámi, jakož i z jeho bezprostředního okolí vymezeného v potvrzení o vykázáni,
- toto vykázáni je účinné od okamžiku, kdy bylo provedeno, přičemž k vykázáni není nutný Váš souhlas.

Vykázaná osoba je povinna (dle ust. § 45 odst. 1 písm. a) až d) cit. zákona):

- opustit neprodleně prostor vymezený policistou v potvrzení o vykázáni,
- zdržet se po dobu vykázáni vstupu do prostoru vymezeném v potvrzení o vykázáni,
- zdržet se po dobu vykázáni styku nebo navazování kontaktu s Vámi,
- vydat policistovi na jeho výzvu všechny klíče od společného bydlí, které má ve svém držení.
V případě **porušení podmínek vykázáni** ze strany vykázané osoby neprodleně **informujte Policii České republiky prostřednictvím tísňové linky 158.**

Vykázaná osoba má právo (dle ust. § 45 odst. 2 písm. a) až b) a § 44 odst. 5 cit. zákona):

- vzít si ze společného bydlí před jeho opuštěním věci sloužící její osobní potřebě (např. hygienické potřeby, běžné oděvní součásti, léky a zdravotní pomůcky, které užívá, mobilní telefon), osobní cennosti a osobní doklady,
- vzít si v průběhu vykázáni ze společného bydlí věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady a věci nezbytné pro její podnikání nebo pro výkon povolání. Toto právo může uplatnit jedenkrát a pouze v přítomnosti policisty, a to po předchozí dohodě, přičemž o termínu, kdy k převzetí věcí osobou vykázanou dojde, budete předem informován(a),
- podat proti vykázáni námitky, které budou přezkoumány příslušným krajským ředitelstvím Policie České republiky.

Vášim právem je:

- vyzvednout si u příslušného útvaru policie kopii úředního záznamu o vykázáni, přičemž úřední záznam o vykázáni bude vyhotoven do 24 hodin od vstupu policisty do společného bydlí,
- ve smyslu § 400 a násl. zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, podat u příslušného okresního soudu návrh na vydání předběžného opatření spočívajícího v prodloužení vykázáni. Podáním návrhu v průběhu vykázáni provedeného policistou, se zákonná 10denní lhůta prodloužuje do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o Vašem návrhu. Předběžné opatření soudu trvá 1 měsíc od jeho vykonatelnosti (rozhodnutí je vykonatelné vydáním). Soud může na Váš návrh rozhodnout o prodloužení doby trvání předběžného opatření, předběžné opatření však zanikne nejpozději uplynutím 6 měsíců od jeho vykonatelnosti. V této souvislosti Vás žádáme, abyste informoval(a) Policii České republiky o tom, že jste v průběhu policejního vykázáni podal(a) u soudu návrh na vydání předběžného opatření, popř. o výsledku rozhodnutí soudu.

Dále Vás poučuji o tom, že:

- o vykázáni bude informováno intervenční centrum poskytující psychologické, sociální a právní služby. Toto intervenční centrum Vás bude do 48 hodin od doručení podnětu od Policie České republiky kontaktovat s nabídkou služeb. V případě potřeby se můžete obrátit i na jiné instituce, které poskytují psychologické, sociální a další služby v oblasti pomoci obětem domácího násilí. Za tímto účelem Vám jsou předány kontakty na instituce v místě bydliště a kontakty na linky s nepřetržitým provozem,
- případným uvedením nepravdivých skutečností se můžete dopustit trestného činu poškození cizích práv podle § 181, pomlavy podle § 184 a křivého obvinění podle § 345 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, případně přestupku proti občanskému soužití dle § 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů,
- v době trvání vykázáni bude provedena kontrola jeho dodržování ze strany vykázané osoby. V této souvislosti Vás žádáme o poskytnutí součinnosti policistům provádějícím tuto kontrolu.

2. strana
poučení ohrožené osoby

Prohlašuji, že jsem shora uvedenému poučení porozuměl(a), což stvrzuji svým podpisem:

Jméno, příjmení a podpis ohrožené osoby

Poučení provedl(a) :

Služební hodnost, jméno, příjmení a podpis policisty

Příloha VI: Otázky SARA DN

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Obvodní ředitelství policie Praha

Vnější služba
Místní oddělení
Přípotoční Praha

Č. j. KRPA- /ČJ-2015-001419

Počet listů: 2

Praha

Otázky SARA DN:

U všech položek následujících v této části v případě odpovědi ANO upřesnit.

Oddíl 1: Násilí ve vztahu k blízké osobě

Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí:
(např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní)

Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly:
(např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby)

Dochází ke stupňování fyz. nebo sex. násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby:
(např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů)

Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení:
(např. podmínky kauce, zkušební doby, podmínečného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace apod.)

Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí:
(např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá domácí násilí)
nepřipouští si žádné domácí násilí, myslí si, že je toto správné, ovládá mě, přesvědčuje mě, že jsem ta špatná já

Oddíl 2: Obecné sklony násilné osoby k násilí

Dopouští se násilná osoba obecné kriminality:
(jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně)

Jsou informace o problémech v předchozích vztazích:
(měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)

Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy:
(např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže)

Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi:
(např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech)

Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví:
(např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu)

Oddíl 3 : Zranitelnost ohrožené osoby

Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě:

(přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe)

Má z násilné osoby extrémní strach:

(tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobrané chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání)

Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí:

(riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalost o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou)

Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání):

(tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obslužností)

Má ohrožená osoba závažné osobní problémy:

(např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek)

Byly splněny podmínky pro vykazání násilné osoby?

Odůvodnění vykazání:

Zpracoval:

(hodnostní označení, jméno, příjmení)

¹⁾ Nehodící se škrtně.